

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniversum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvts Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt. III. De vnione Verbum & humanitatem vinculante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79561)

tiae nostrae posset cedere; stupendo beatis ipsis spiritibus inuento, dignatum est lactescere nobis per Incarnationem. Frequens & multus est in hac cogitatione S. Augustinus, sed nominatim concolo. 1. in psal. 33. & lib. 3. de lib. arbit. c. 10. insigniter ac planè ferm. 38. de verb. Dom. Breuiter sed lapidissime l. 7. Confess. c. 18. sic enim Deum affatur. [Quaerebam viam comparandi roboris quod esset idoneum ad fruendum te, nec inueniebam, donec amplecterer mediatorem Dei & hominum, hominem Christum Iesum, qui est super omnia Deus benedictus in saecula, vocantem & dicentem; Ego sum via, veritas, & vita, & cibum cui capiendo inualidus eram, miscentem carni; quoniam Verbum caro factum est, ut infantiae nostrae lactesceret sapientia tua per quam creasti omnia. Non enim tenebam Dominum meum Iesum Christum humilis humilem, nec cuius rei magistra esset, eius infirmitas noueram. Verbum enim tuum aeterna veritas, superioribus creaturae tuae patibus supereminens, subditos erigit ad se ipsam. In inferioribus autem edificauit sibi humilem domum de limo nostro, per quam subdendos deprimeret à seipsis, & ad se traiceret sanans tumorem, & nutriendum amorem, ne fiducia sui progredierentur longius, sed potius infirmarentur videntes ante pedes suos infirmam diuinitatem ex participatione tunicae pellidae nostrae, & lassi prosternebantur in eam, illa autem surgens leuaret eos.]

Insignem quoque huius doctrinae fructum suppeditat S. Chrysostomus homil. additicia in 1. ad Cor. circa illud, *nolo vos ignorare fratres*, considerans sicut Verbum se demisit ad nos, nec nostram tennitatem dedecori sibi futuram censuit; ita consentaneum esse ut neminem quantumvis despiciatum & tenuem dedignemur.

CAPVT III.

De vnione Verbum & humanitatem
vinculante.

135. **E**xposuimus extrema secunda Christo internae compositionis subtilitatem, in qua versamur, nunc ad eorum nexum veniendum est, quaerendumque an & quodplex, qualisque sit vnio hypostatica, quae alijs verbis vocatur proximus ac formalis terminus Incarnationis siue actionis incarnatiuae, quae propriè vnio appellatur, & pro immediato ac formali termino habet vnionem humanitatis & Verbi. Quod enim humanitas & Verbum possent esse in rerum naturam, nec tamen compingere Christum, qui est vltimus terminus actionis incarnatiuae, propterea necesse est, nunc cum extrema illa Christum compingant, assignari aliquid quod immediate & formaliter terminet actionem illam, quae est Christi productio. Sicut quia materia & forma hominis possunt separatim existere, ideoque praeter eas assignatur in homine proximus aliquis & formalis terminus generationis compositi humani; nempe vnio partium. Eum itaque terminum, proportionem seruata, aio in re praesenti esse vnionem hypostaticam. Quod autem Valq. 3. p. d. 19. c. 2. terminum formalem in hoc negatio ait esse humanitatem, per quam terminus totalis constituitur formaliter, tanquam per formam totius, pertinet ad litem de nomine: in qua tamen sequendus est communior loquendi modus, quo terminus formalis alienius actionis, non is dicitur qui est forma termini totalis producti, sed id quod formaliter & immediate terminat actionem, qua terminus totalis sine compositum mediate producit, praesupposita partium eius praesistentia, siue prius tempore, siue saltem prius natura. Porro cum extra controuersiam sit, vnionem illam quam hic pro formali termino statuo, esse admittendam, (alioqui rueret mysterium Incarnationis,) quid

tamen ipsa sit, & quodplex, & qualis, magnum est in Scholâ diffidium, de quo pronuntiandum est, ut lux aliqua affundatur tenebrositati, quam hoc in negotio summam esse affirmat Iustinus in expositione fidei *sub sine*, quamque humanam omnem perspicaciam transcendere, concedit Eranista, Orthodoxus apud Theodoretum dial. 2.

Quid sit vnio hypostatica, quae situm primum
Sententia.

136. Prima igitur quaestio esto, quid sit vnio hypostatica. Duæ hic occurrunt celebres sententiae. Altera quae censet hanc vnionem supra extrema nihil addere, nisi connotationem vel habitudinem quampiam, nulla noua entitate subnixam. Altera verò quae affirmat hanc vnionem supra extrema huius compositionis secundae addere modale vinculum, quo humanitas Verbo copulatur. Ad has sententias duas, reuocantur illae quatuor quas Collins disputatione mox alleganda c. 1. recenset tanquam distinctas, nempe quod vnio hypostatica, vel primò sit humanitatem fieri in Verbo; vel secundò sit relatio extrinsecus adueniens humanitati ad Verbum; vel tertio sit absoluta quaedam qualitas humanitati superaddita; vel quarto sit modus substantialis. Terciam sententiam arbitror planè cõsictam, nec vlli verè venisse in mentem, nisi vocum tenuis. Qui enim vnionem vocant qualitatem, quia est gratia, ut videre est apud Almainum in 3. d. 1. q. 1. non cogitant de propriè dicta qualitate; ut neque alij qui vocant relationem, id intelligunt de relatione propriè dicta & categorica, ut infra dicam. Iam verò sententia secunda & quarta, non nisi vocibus discrepant, pertinentque ad posteriorem ex duabus sententiis per nos propositis. A priorè autem, vix differt quae hic prima recensetur. Itaque sistamus in examine duplici per nos propositae sententiae. Priorem varij Scholastici, ex varijs omnino fundamentis sunt amplexari. Quidam ex eo quod nullas vspiam admittant modales entitates, modòque sine modo auerferentur. Alij quod in hac re nullam modalis vinculi necessitatem agnoscant. Insuper alij quod censent interictu talis vinculi, pugnae cum immediata & substantiali coniunctione extremorum huius compositionis, hoc est humanitatis & Verbi. Ita ex varijs huius fundamentis Gregor. in 1. d. 28. q. 2. ad 17. & 18. Baconus in 3. d. 1. q. 1. art. 1. & ib. Rubionius Aluarez 3. p. d. 1. 3. Val 3. p. d. 1. q. 2. p. 5. Collius l. 2. de sang. Christi, disp. 3. c. 2. & 3.

Est modus. Suffragium Scholasticorum.

137. Mihi posterior sententia proposita, videtur omnino vera. Et ab ijs qui modales entitates alibi admittunt, agè repudianda. Qui enim alibi hasce infirmas entitates non agnoscent, loquuntur consequenter, ijs itidem hic repudiatis. Ego tamen sicut in plerisque alijs materijs v.g. in motu locali, in dependentia effectus ab agente, in extensione ac figuratione quantitatis, in substantia creata, in vnione materiae & animae rationalis, admitto modalem entitatem, seu minorem realitatem essentialiter adhaerentem entitati firmæ, & ab ea inseparabilem, tamen non vice versa: Ita in re praesenti admittendam censo nonam entitatem supra vnbilia compositionis huius secundae, iisque superadditam, quam non distinguo ab extremis tanquam tem firmam, siue ut realitatem maiorem, sed duntaxat ut modum, quia, haec sola distinctio satis superque est ad omnia propter quae huiusmodi entitas inuehitur.

Agnoscent nonam hanc entitatem Scholastici cõplures, duce, quantum arbitror, Diuo Thoma 3. p. q. 2. art. 7. & 8. Nam articulo 7. affirmat vnionem hypostaticam

animam esse relationem habentem esse creatum ac
 reale in humanitate cui mutare adueniret, articulo au-
 tem 8. de incarnatione quia talis visio esse caula in hu-
 manitate, esse actionem assumptonis sine vnitionem,
 mutante, esse actionem in facto esse tanquam ad fumum pro-
 pium ut terminum esse quicquid sit terminata. At hac
 cum quem dixi interuentum noue entitatis infima,
 transcedente relatiua, manifeste fontem. Eidem
 fontem suffragans esse Ocham in 1. d. 30. q. 4. lib. E. &
 in 3. q. 1. lib. D. E. & F. quod in tanta huius autoris
 pulchritudine circa entitatum multiplicatorem (incre-
 dibilem auaritiam vocat Mayronius,) esse omnino
 mirabile, necesse ab euidentia veritatis extortum, vt
 propter Almainum in 3. d. 1. q. 8. quatuor 17. 0, dicat
 oppositas asserere Ochamum hac in parte fuisse coactum
 fuisse veritatem. Quoniam non recte Almainus tri-
 buit Ochamo, quod extra Incarnationis mysterium
 nullam huiusmodi entitatem concessit. Nam locis
 citatis, fatis aperte admittit eam quoque esse admi-
 nitratam in vnione materie ad formam, & e converso
 & in vnione accidentis ad subiectum. Forterque etiam
 in conuentione vnus partis continui cum alia. Ex
 Nominalibus solum Ochamum lectus esse Gabriel in
 1. d. 30. q. 4. art. 1. concl. 4. Inter recentiores vero lub-
 liquatim poposuisse sententiam, Suarez in 3. p. d. 8. f. 8.
 Tapp. d. 18. c. 3. Ragula, d. 3. §. 6. Plantius q. 1. art. 1.
 & q. 2. art. 1. disp. vnic. Lectius 1. 2. de Diu.
 perfect. tota cap. 6. Albertinus Coroll. 4. de substantia
 dicit 2. n. 3. Præpositus 3. p. q. 2. n. 68. præterque hos
 ceteri magna cum dimmerare nemo poterit.

Probatio prima, ex unione modali inter partes
essentiales.

138. Rationes suppetunt varia & validæ. Ac primo, argumenti copiosius ex prioribus substantiis intractatum compositione, quæ licet in visione naturalium animæ & corporis Christi ad invicem. Si enim hæc compositio postulat vinculum modale, quo extremitates naturaliter proportionatae nectantur, quanto magis necessarium erit administrare proportionalia vincula ad ingenda extrema huius secundæ compositionis tantopere dispartita, & nullam ad invicem habentem proportionem naturalem aut inclinationem, atque humanitatem & Verbum? Atqui modale vinculum in priore illi Christi compositione esse admittendum, sententia est communissima. Quamvis enim inter materiam & formam præ materiale, itemque inter substantiam & quæcunque accidentia connaturaliter producta non interiaceat aliquod distinctum ab actione, quia talis forma educitur, quia illa ipsa actio est essentialiter præ ipsam affixa materię, nec potest se ei affigere, quin simul trahat formam ad materiam, idemque est de actione, quia accidens ubi subjecto passivè concurrente producitur: Quamvis inquam res ita se habeat in ratione huiusmodi formarum, tamen contraria animæ rationalis & materiæ non potest eo pacto perfici. Quia productio animæ humanæ est creatio. Unde ut anima iungatur materiæ, necesse est interuenire vinculum distinctum ab actione quia producitur anima, habentem rationem causalitatis non in animam, quia materia nihil confert, sed in compositum. Erui quod Aristoteles, Metaph. r. 1. & sæpe alibi ait, materiam & formam vtrique abique medio, non oppugnat modum hoc vinculum, sed illud duntaxat medium, quod esse veritas & quasi finis colligans extrema; vel quasi clausus, aut gluten, S. Bonav. in 3. d. art. 3. q. 1. vocat medium *coligantia*. Richardus vero ibid. art. 2. q. 1. ad 1. vocat medium *distans*. Valdensis t. 1. l. 1. c. 3. appellat *ligamentum mediæ*, quod contraponit *ligamentum contingencie naturalis*, & quod negat ab Aristotele loco proxime propositio sublimi esse: à Patribus autem

Theoph. Raynaud. Christus.

agnosci ait, & approbati à fide vera, ac Ecclesiasticis vicino, vocari *funem argenteum*. Addit denique Valdenſis, pthenſi laboraſſe Vvicellum, cum contentus, indistantia partium ad compactionem compoſiti, vnionem inter formam ac materiam abrogauit. Varia argumenta, quibus eam vnionem conſutauerimus contra Vvicellum & paucos antiquos, vt Gregorium in 1. d. 28. q. 1. art. 1. concl. 3. & ad 16. ac 18. argumenti, ac Rubionium in 3. d. 1. q. 1. & diſt. 5. q. 2. art. 1. prolata ſunt ſuo loco. Paritas autem inter illam vnionem & hanc de qua agimus, eſt per ſe euidentis. Nam ſicut anima rationalis & caro vnus eſt homo, ita Deus & vnus eſt Chriſtus. Igitur æquè autetiam potiori ratione, admitteuda eſt hæc ſupernaturalis vnio modalis inter extrema deũ abũctia, ac admititur vnio naturalis modalis inter hominis animam & corpus. Hoc primum argumentum, non niſi vt manuſcriptionem propono, non ignarus, Aduerſarios, qui vnionem hypotaſticam circa ſecundam compoſitionem Chriſti ſublatam voluit, à fortiori vnionem naturalem negaturos eſſe prima compoſitionem, ſi conſequenter loqui velint. Tamen quia hic deſt proportio illa & ſympathia inter extrema huius compoſitionis, quæ vtrunque obtendi poteſt inſiniciis vnionis naturalis inter materiam & formam inditantes, ac ſententiarum diſpoſitionibus aptatas; negari non poteſt; quin argumentum in hoc negotio plus vrgeat, ſiquè ſaltem ad modum congruum. Additis vero ijs quæ mox ſubiiciemus, validiſſimè robotabitur, etique efficaciffimum. Nam ſecunda ratio mox addenda, vtramquæ vnionem quæ ſtabilet.

Itemque inter partes quantitativas.

139. *Æque argumentari possumus ex continuitate partium quantarum siue ex vnione partium integrantium inter seipias, quàm valida argumenta probant effici per interiectum modale vinculum, quidquid dicat Gregor. in 2.d.2.q.2.art.1. concl.3. & in 1. d.28. q.2. concl.3. Rubio. in 2.d.2.q.4.sub finem, Ocham in 1.d.30.q.2. Littera D Gabr. ibid. q.2. in fine & q.4. Littera K. Sanc continuitas partium differt ab ipsismet partibus, quæ plerumque sunt absque continuitate. Vel ergo continuitas est aliquid negatiuum, nempe negatio separationis, (quid enim aliud?) & sic continuitas erit negatio negationis & forma positiua. Nam separatio, idem est quod non coniunctio, ac proinde est negatio quædam. Itaque negatio separationis, erit negatio negationis, & forma positiua, quod malè negabatur. Si autem concedatur continuitatem esse aliquid positiuum, & a partibus distinctum, (vt hæcenus satis probatum videtur;) frustra diceretur esse plusquàm modus, qui est ille ipse vnionis modus, quem quærimus. Accedit argumentum, quod Ocham supra, merito vocat tædiosum, & in quo hæstam abiicit. Est autem huiusmodi. Sumatur virga continua, quæ non ferrea sed cultello diuidatur, ne villæ eius partes inter secandam excutiantur. Tunc post diuisionem apponantur sibi immediate segmenta. Quæro cur huiusmodi segmenta post interpositam sectionem, non sint amplius continua, sicut ante erant, cum nunc æquè sint indistantia, & habeant quicquid entitatis ante habebant, retineant quoque eadem qualitates. Aduersarij videntur quid dicant. Nam constar partes virge non manere continuas, cum non coheræant amplius. Aliquid ergo perijt, quod ante erat & coherætionem præstabat. Nos hoc quod perijsse fatendum est, vocamus vnionem, siue præterea perierit indimibile aliquid continuans, siue non eo quod nullæ tales continui subscudes dentur. Nam si dantur & per diuisionem pereunt, nihilominus necessarium præterea est adesse vnionem, quæ est formalis vinculum. Vel si quod aliqui*

К 3 1866

recentiores contendunt indivisibilia sunt uniones partium continui, quibus nec tendis adhibentur, habemus æquè intentum. Neque verò obtendi potest defectus sympathiæ aut proportionis inter segmenta. Quidni enim æquè habeant proportionem & sympathiam post divisionem, quàm ante, si nihil deest, & omnia se habent sicut prius? Sed arguemur ex ipsomet mysterio in quo versamur, dimissis rationibus hisce extrinsecis, quæ sola æquiparatione nituntur.

Probatio 2. ex necessaria mutatione ad novam uniti denominationem.

140. Argumentor igitur secundò, quia in Incarnatione anima & corpus Christi prius natura existerent, quàm unirentur Verbo. Prius enim est entitatem esse actualem, quàm uniri alteri. Et sicut de facto essentialiter Christi partes prius tantùm natura fuerunt quàm Verbo unirentur, posterius verò natura fuerunt Verbo unitæ; sic per divinam potentiam, per easdem actiones creativas, quibus productæ nunc sunt eodem momento temporis, quo fuerunt Verbo unitæ, potuissent prius tempore absque suis subsistentiis partialibus accipere esse. Quæ enim vel umbra contradictionis apparere potest ea in parte? Atqui partes Christi essentialiter non possunt de novo denominari unitæ, cum in aliquo anteriori non sic denominarentur, nisi adveniat illis nova quæpiam entitas, fundans illam novam denominationem, quæ prius aberat. Ergo nova illa entitas admittenda est, efficiens de novo partes prædictas. Nam ut ea nova entitas afficiat, alterum extremum, cui hæ partes uniantur, fieri non potest; cum Verbum sit planè immutabile. Ex parte autem humanitatis nihil afferri potest, quod de novo fiat, præter unionem quam quærimus. Omnia quippe alia, quæ in ea reperiuntur, sunt naturalia, poterantque inesse humanitati productæ ante unionem cum Verbo, vel præintellectæ ante eam unionem supernaturalem. Igitur nova illa modalis entitas quam quærimus, accessit humanitati Christi, cum iuncta est Verbo.

Evasio prima præcluditur.

141. Sunt qui hoc argumentum declinare se putent, si dicant, animam & corpus Christi uniri Verbo ipsis actionibus quibus creantur. Nec enim eas actiones censent esse creationes meras, sed aiunt esse productiones huiusmodi partium in Verbo tanquam in substantiali termino existentie ipsarum. Ita Puteanus 3, p. q. 2. art. 8. dub. 2. & nuperi quidem Theologi, hæc tamen evasio potest multipliciter præcludi. Et in primis qui eam adhibent, non videntur advertere, dum videntur admittere modalem entitatem vinculantem extrema compositionis de qua agimus, adigi se ad invehendas actiones creativas animæ & corporis Christi, diversas specie à productione animæ nostræ & materiæ, ut per se patet. Hoc autem non est fortassis minus refugendum, quàm nova modalitas cui declinandæ ista excogitantur. Sane Patres & Doctores passim ignorasse videntur eam specificam diversitatem in creationum animæ & materiæ Christi, & animæ ac materiæ uniuscuiusque nostrum; cum dicant Verbum condidisse sibi animam eodem modo quo cæteris. Non igitur per actionem supernaturalem ac specie diversam à creationibus quibus animæ nostræ accipiunt esse. Deinde in creatione animæ Christi, nihil planè potest occurrere, propter quod ea actio statuarur essentialiter & secundum substantiam supernaturalis. Totus quippe illius effectus, est Christi anima. At hæc est merè naturalis. Unio autem cum Verbo, iuxta adversarios, non est aliquid, quod per eam actionem fiat, sed est ipsamet animæ effectio, quæ certe nihil omnino

habet, propter quod supernaturalissima esse debet, cum quidditas actionis petatur ex effectu, qui in re præsentis supponitur esse merè naturalis. Præterea posset quis à pari comminisci actionem ita animæ nostræ creaturæ independenter à subiecto, ut simul sit unio eius cum subiecto. Quis tamen non videt, genus illud creationis gratis confingendum esse, ac fortassis non citra periculum? Nam illa anima unio cum subiecto, esset natura prior quàm anima, quia se teneret ex parte viæ qua anima ab agente produceret. Unde videretur innecitura dependentiam animæ à subiecto. Neque enim formæ materiales aliam ob causam à subiecto pendet, quàm quia actio, qua producuntur, pendet tali modo à subiecto. Tandem aduersarij cogentur fateri humanitatem prius natura productam (& multò magis si supponeretur producta prius tempore,) non posse assumi à Verbo hypostaticè salua sua anteriore actualitate & productione, cum tamen sit manifestissimum, humanitatem etiam salua anteriore actualitate & productione, manere substantialiter incompletam atque adeo hypostaticè terminabilem. Fixum igitur esto, creationem, qua anima Christi producta fuit, esse naturam priorem unioni eius ad Verbum, & idem est de corporis Christi productione. Ac proinde vana est declinatio illa argumenti propositi, qua dicebatur, fundamentum novum denominandi partes Christi essentialiter Verbo unitas, esse creationem earum, specie diversam à connaturali & ordinaria earundem creatione.

Altera Evasio eiusdem argumenti.

142. Nec difficultus præcluditur alia evasio, qua argumentum propositum declinat Valentia 3, p. d. 1. q. 2. p. 5. & q. 4. p. 2. sub finem, alijque nonnulli, dicentes idcirco in posteriori naturæ humanitatem quæ antea non denominabatur unita, postea dici Verbo unitam quia ita fert voluntas Dei, accedente sola variatione temporis. Supponunt enim hi Authores, solâ voluntatem Dei extrinsecam sufficere ad cauendas in rebus novas denominationes nullo ad extra physice producto, solaque temporis variatione intercedente. Quid enim physicum de nouo fit, quando aboletur reatus pænæ? aut quando laxatur obligatio voti ante contracta? Vel quando macula venialis abstergitur? sicut ergo in omni actione diuinitus causata nobiscum ex quo (facta tantum temporis variatione,) diuina voluntas fert, ut nobis coniungatur omnipotentia, accipimus eam cooperariam & habemus eam nobiscum in actu primo coniunctam cum prius non esset coniuncta, nullo siue diuina siue nostræ potentie actu facta accessu novæ entitatis physice per talem coniunctionem in actu primo; Ita iuxta hos Authores, Verbum communicatur humanitati, eique coniungitur cum primùm accedit tempus ad id præfixum à diuino decreto, atque adeo cum primùm voluntas diuina applicat humanitati personam Verbi, etsi nihil physicum extremis huius compositionis superaddatur, ac ne modus quidem. Quare tota variatio quæ in re præsentis interuenit, est variatio temporis, atque adeo etiam humanæ naturæ, prout existit in hoc & in illo tempore, & prout in illa variatur accidens illud pertinens ad prædicamentum *Quando*, etiam si excludatur quævis noua entitas potest de nouo verè dici naturam humanam cum antea non esset Verbo unita, incipere esse Verbo unitam. In quam rem considerari iubet Valentia, tempus non esse rem, quæ proflus impertinenter se habeat ad dependentiam hypostaticam humanitatis à Verbo. Cum enim natura sic pendens, secundum suam existentiam pendeat, existentie autem ratio formalis connotet tempus, perspicuè sequitur consentaneum esse ut dependentia quoque hypostatica respectum quandam habeat ad tempus. Ideoque etiam si absolute & se

de secundum rem eadem sit natura pro tempore, quod ex voluntate Dei pendet à Verbo, & pro tempore quo ab ea non dependet, non est tamen prorsus eadem ipsius ratio formalis quatenus statuitur secundum suam existentiam propriam pendens aut non pendens à perfectione Verbi diuini. Vnde vitatur contradictio quæ affectaretur affirmationem & negationem dependentie humanitatis à Verbo pro diuersis illis temporibus. Non enim varietas illa attributorum caderet in idem prorsus. Est in attributis, ad quæ tempus impertinet prorsus. Est in re habet, verum sit, ne per potentiam quidem & voluntatem Dei sola temporis mutatione interueniente, posse creaturam nunc ab eorum uno, nunc ab alio denominari.

Præcluditur.

143. Hanc argumenti propositi euasione, dicebam non difficile posse præcludi. Falsum quippe est, quod in ea assumitur, voluntatem Dei sola temporis mutatione, sufficere posse ad varietatem denominationum, de quibus agimus; hoc est physicatum. Admitto quidem solum Dei voluntatem iuncta diuersitate temporis, posse sufficere ad novos effectus morales, cuiusmodi sunt, qui proferebantur in fundamento contrarie sententiae. Consequentem quæ admittit denominationes varias morales non illis moralibus effectibus respondentes, nulla producta de nouo physica entitate, induci posse ad eum modum. Tamen de effectibus & denominationibus physicis, longè alia est ratio. Postulat enim causam physicam actu influentem, & aliquid producentem de nouo, nec potest ad eos sufficere sola Dei voluntas, quæ cum sit planè extrinseca, relinquit omnia in eodem statu physico, quamdiu potentiam diuinam ad causandum non applicat, ut hic supponitur, non applicat, quamuis denominatione, de qua varianda agitur, physica sit, & physicam causam deponat, nempe denominatio vnitæ cum Verbo humanitatis, cum prius denominaretur non vnita. Nec est simile quod dicebatur de omnipotentie diuinæ & voluntatis nostræ coniunctione ad conuolandum. Ea quippe coniunctio antecedens causationem, idcirco fieri potest absque vilius noui effectus physici productione, quia est tantum effectus moralis, nec postulat cohesionem, sed meram extrinsecam applicationem & coexistentiam vitium effectuum. At Verbum vniti humanitati, est verus physicus nexus. Præterea in illa morali vnione diuinæ potentie cum nostra facultate actiua, supponitur in nobis vis actiua, tamen inficiens, & opis indiga. In præfati negotio formalis ratio neccens humanitatem Verbo, nullatenus supponitur ex parte humanitatis. Quare necesse est eam apponi per actionem physicam, quæ nouus aliquis effectus ad id accommodatus pendet à Deo efficienter; nec alius assignari potest quam vnio hypostatica. Illa verò physica varietas, quam aduersarius agnoscebat in humana natura ex nouo accidente prædicamenti *Quando* ei adueniente pro varietate temporis, admitti nullo modo potest. Vt enim omittam plurima, quæ aduersus nouum illud accedens accumulauit Vasques 3.p.d.72 à n.13. Redè videtur dixisse Nyssenus homil.7. in Eccles. tempus in quo factio, consideratur extra eius, quod sit, naturam. Est inquam tempus, aliquid planè extrinsecum rebus, & inidoneum ad varietatem intrinsecam effectuum physicorum exponendam. Præterea ut bene argumentatur Gabriel in 3.d.1.q.1.art.1. *Littera G.* post tempus variari inuariata vnione; quod indicat, tempus planè impertinenter se habere ad hoc negotium. Tandem si ad euendam varietatem hanc denominationum physicarum, mutatio aliqua physica inducenda fuit, ut aduersarius quoque agnoscit, præsta-

bat sanè eam statuere in productione nouæ vnionis, quæ directè ad hanc rem facit, quàm in continua existentie variatione pro temporis fluxu continuo, quæ ficticia planè videtur & multis difficultatibus implicatur, ac quamuis daretur, non faceret ad rem præsentem. Quid enim physico nexui cum tempore? Aut quid fluxui existentie continuo, cum vnione?

Euasio tertia, præclusa.

144. Est tertia quædam euasio, qua aliqui aduersus secundum argumentum propositum manunt sese, dicentes, effectum physicum qui de nouo fit, & vnde exurgit denominationes nouæ in re nostra, esse Christum Dominum siue compositum supernaturale, quod ex nexu Verbi & humanitatis exurgit. Sed hæc euasio seruato eo argumentandi modo quem adhibuimus, præclusa fuit. Quia ut compositum possit exurgere, necesse est, partes eius vniri cum prius vnitæ non essent, nec vnitæ denominarentur. Argumentum verò nostrum probauit eas non posse reddi nec dici vnitas nisi aliquid de nouo fiat quod vnatur. Atqui Christus cum sit posterior vnione extremorum & veluti partium ex quibus compingitur, non potest eas vnitas reddere. Assignandum igitur est aliquid quod antecederet ad Christum fiat, ut exurgat inter partes copulatio, quæ non minùs præire Christo debet, quàm partes ipsæ. Alioqui recurret argumentum. Nempe quod non possint variari denominationes, nisi aliquid physicum fiat de nouo. Partes autem de nouo non fiunt, salè ita vt vi effectiōis earum exurgere possit illa denominatio noua. Nam Verbum æternum est; materia Christi, fuit ab initio mundi; anima verò prius natura est creata quàm vnita & æquè potuisset creari prius tempore. Nihil igitur assignatur de nouo factum; vnde denominatio vniti possit exurgere, atque adde vnde existat compositum. Partes enim spectantur à nobis in statu quo non componerentur, nec denominarentur vnitæ. Postea verò & totum componunt, & vnitæ denominantur. Vt autem hoc postea præsent, quid acquirunt nisi modum vnionis?

Eadem secunda probatio firmata, & aliter expressa.

145. Sic igitur exclusis omnibus, quæ secundum illud argumentum nostrum quætere posse visa sunt, firmitas eius vndeunque stabilita habenda est. Est autem illud ipsam quod usurpat ab Ochamo in 3.q.1. *Littera D.* & in 1.d.30.q.4. *Littera F.* Vt paucos illos modos quos ab eo admitti diximus stabilit, & ab Aureolo in 1.d.17.q.1.art.1. ac in quodl. q.2. vt probet actione qua effectus ab agente dependet, esse aliquid à parte rei interiacens ac medium, inter causam & effectum. Hoc vt appareat, formo argumentum quod ipsi usurpant, & applico ad rem præsentem in hunc modum. Impossibile est, contradictoria verè enunciari de eodem nisi interueniat mutatio aliqua extrinseca, vel intrinseca, per acquisitionem aut deperditionem formæ nouæ & entitatis saltem infirmæ & modalis. Sed in mysterio Incarnationis, humanitas quæ prius tempore produci potuisset, & non denominari vnita, incipit vnita denominari; eademque posset deperditioni talis denominationis superstes esse; posset quippe Deus conseruare humanitatem extra Verbum, ita vt non amplius denominaretur vnita Verbo. Ergo necessarium est aliquam ibi aut extrinsecam aut intrinsecam mutationem interuenire. Extrinseca mutatio quæcunque, planè impertinens esset, quia agitur de variatione prædicamentorum intrinsecorum, ad quæ varianda opus est intrinseca mutatione. Hæc autem non potest alia proferri, quàm variatio alicuius formæ modalis, intrinsece al-

teri saltem extremorum. Igitur ea modalis forma, quam vnionem vocauimus, admittenda est.

Respondet Gregorius in 1. d. 28. q. 2. art. 1. concl. 3. ad 18. & dist. 17. q. 1. art. 2. ad 2. negando maiorem: cuius oppositum ait ostendi posse multis exemplis. Ait tamen Vasques 3. p. d. 18. c. 1. c. 8. Gregorium nullum tale exemplum adducere, nec videre se quodnam propleiores, qualis est, quæ prodijt anno 1511. & alia anni 1527. exempla quædam continent, quæ Gabriel quoque tanquam à Gregorio adducta refert in 3. d. 1. q. 1. art. 1. *Littera G.* Quod monere placuit, quia non semel adueriti, Gabrielem Vasques de fallia per aliquos allegatione Gregorij, expostulare, quia editio qua ipse usus est, nempe, quæ prodijt anno 1482. scater lacunis, quas illa alia quam reuli editio expleuit, & hamis adhibitis signauit. Eiusmodi portò sunt exempla illa à Gregorio adducta, vt statim sint neganda. Ait enim materiam & formam, ac partes continui, ex non vnitis fieri & dici vnitas, absque intrinseca mutatione. Deum item, è non creante dici & esse creantem, nullo mutato. Tandemque peccatorem prius spiritu sancto destitutum, posse dici habere spiritum sanctum absque vlla prorsus mutatione. Quæ omnia reijcio. Nam si in exemplis illis omnia se heberent sicut prius, non esset vnde exurgerent denominationes nouæ. Se habent autem omnia sicut prius, si nihil mutatum est. Admittenda igitur est mutatio aliqua, & quidem intrinseca, sicut denominatio, quam vigemus est intrinseca. Nullam autem aliam intrinsecam variationem proferti posse, quam penes entitatem nouam modalem humanitati vnienti superadditum, in confesso est. Quare eam entitatem admitto, & ipsa est quam modum vnionis appello.

Probatio 3. ex respectu humanitatis Christi ad solum Verbum.

146. Postrema ratio ad modi huius probationem ex eo ducenda est, quod humanitas Christi non omnibus diuinis personis sed soli Verbo est copulata; ita tamen vt ex S. Dionysio, quia adducitur in 6. Synodo actio. 8. & ex Innocentio cap. *Firmiter* de summa Trinitate & fide Cathol. Pater quoque & Spiritus sanctus, æquè influxerint in efficientiam physicam, quæ ad illam Verbi & humanitatis coniunctionem requirebatur. At quomodo, vel cur, humanitas Christi, Verbo potius quam Patri aut Spiritui sancto vnita dicitur, cum Pater & Spiritus sanctus æquè applicati sint humanitati, ac Verbum? Vt enim bene argumentatur Ochamus in 3. q. 1. *Littera D.* quandoque datur aliqua denominatio, quæ nihil dicit vltra denominabilia, nisi existentiam extremorum, si connenit vni indiuiduo, conuenit & omnibus alijs eiusdem rationis, nisi aliquid insit vni indiuiduo propter quod in illud peculiariter cadat talis denominatio, non in reliqua, quod Ochamus multis exemplis confirmat. Quid enim est in Verbo vel circa Verbum, quod peculiare illi sit, illudque denominet vnium, non item alias diuinas personas, quæ planè sunt eiusdem rationis? Item quæ erit illa efficientia cæteris quoque personis diuinis, quamuis humanitatem non assumens, bus conueniens? Nam si nihil de nouo producit, nulla est actioe opus. Dices, produci Christum totum. Sed contra, Quia si & anima & materia Christi à la actione incarnationi præuia, saltemque naturæ priorè acceperunt esse, (vt sanè acceperunt,) nec datur formalis vnio, quæ per veram actionem causanda sit de nouo, non est quod vlla noua actio ad Christum terminata inuehat. Christus enim quatenus totum quoddam est, sufficienter intelligitur resultare ex sola extremorum propinquitate & indistantia, quæ hic ob Verbi immensifi-

tatem deesse non potest. Noua autem illa actio terminata ad Christum in ratione totius, superflua erit, imò impossibilis. Quia talis actio nullam Christi partem, nullumque partium Christi nexum, extraheret de non esse ad esse. Partes siquidem supponuntur iam factæ, & vnio non admittitur specialiter factibilis, ac idonea ad terminandum per se actionem nouam. Quare cum totum nihil sit, præter partes & nexum earum, nulla talis actio admittenda est, quæ ad Christum quatenus totum quoddam est, terminetur, eumque in ratione totius efficiat, & nihil præterea. Quanquam si gratis lubeat admittere huiusmodi actionem pendulam, (vt sic dicam,) & nihil quidem humanitati conferentem, Christo tamen quatenus toti, dantem esse, reuoluimus aduersarios in actionem quam refugunt. Ea quippe actio habebit rationem vinculi humanitatis cum Verbo, nec declinabitur multiplicatio nouæ entitatis, de qua maxime solliciti sunt aduersarij. Sed pro eo modo quem nos vnionem appellamus, & humanitati prius saltem natura, productæ superuenire diximus, inducetur alius modus nobis non necessarius, nempe modus dependentiæ Christi totius.

Acies 1. argumentorum aduersus vnionem modalem.

147. Quæ aduersarij in contrariam opponunt, enecua sunt & prorsus leuia. Ego in quatuor acies ea disponam. Prima quam ducat Aluares loco allegato à n. 13. opponit primò generationem hominis, quæ absque vilius modi interuentu perficitur. Quia ergo sicut anima rationalis & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus, inferi in Christi quoque productione, nullum talem modum vinculantem extrema esse admittendum. Oponit secundò exortum similitudinis inter duo alba, excluso quocunque modo, & sola albefactione vtriusque extremi posita. Oponit tertio, necessarium fore, vt modus qui humanitatem & Verbum necesse hypostatice dicitur, neatur & ipse Verbo hypostatice, ne quid substantiale humanitati Christi insit quod à Verbo non sit assumptum, & imperfecta incarnatio inuehat, contra dicta Sanctorum: Oponit postremo & (vt ait,) efficacius quod modus ille additius, nec pertinet ad humanitatis essentiam, nec ad existentiam vel propriam subsistentiam eiusdem, sed ab his omnibus seceritur à parte rei. Igitur si modus ille admittatur, iungendus erit cum Verbo, eique de nouo appingendus realiter, & sola minori realitate se iungendus, quod liquet esse impossibile ob immutabilitatem Verbi.

Exarmatur.

Hæc vix egent responsione. Breuiter tamen dico, ad compositi humani exortum, eam actionem esse necessariam (vel ipsomet aduersario fatente,) quæ homo generatur. Ea autem actio, non facit de nouo materiam, quæ præerat à mundi initio; neque formam, quæ creatione non generatione producit. Quid ergo facit antecedens ad compositum, siue antecedens ad hominem, si homo nihil est præter animam & corpus? Tale quid enim faciat necesse est, si homini nihil est præter animam & corpus vnium, nec tamen sit aut anima aut corpus. Facit itaque vnionem illarum partium: Cuius productio, appellatur & est hominis generatio. Similiter actio incarnatiua producit Christum, producendo de nouo nexum inter extrema substantialis compositi, accipientis esse de nouo per eam actionem. Eodem modo exortus similitudinis inter alba, (vteunque habeat paritas in tanta disparitate similitudinis & vnionis,) supponit actionem terminatam ad productionem, vel ad appositionem albedinis cum al-

aro extremorum, quæ de nouo denominantur similia,
quod videntur ad hypostaticam talis modum vniorem
admirandum, ridiculum est. Ille quippe modus est ali-
quod supernaturalis humanitatis, nec pertinet ad eius na-
turalem constitutionem vel essentiam, vt assumi ideom
de demeritis assumpta est humanitas. Quamquam ne-
que omnes modum substantiales naturales assumpti sunt,
non obstante quam ad id videri aduersarius, incarnati-
onis perfectione. An enim vno inter marciam &
formam, & vno inter partes substantiales integrantes,
& ambobus substantiales in iuxta sententias saltem pro-
babilissimas, quæ modis illis agnoscent, dicendæ id
quod erit assumptæ à Verbo hypostaticæ, ne quid
substantiale humanitatis Christi inexistat non assum-
ptum? Inefficior denique & omnino determiua est
postrema argumentatio, quæ vt efficacior alijs ven-
diat. Admissa enim modum vniorem distinctione à
natura & existentia, conueniunt substantia huma-
nitas in nouo sequi, modum illum, si admittatur; debe-
re de nouo statui in Verbo: sed dico statuentem esse
in humanitate, quod supernaturalem formam esse,
per quam humanitas trahitur ad Verbi substantiam,
quod copulatur. Nihil itaque prolatum ab Aluare est,
quod nullam operam ad illud enodandum depo-
neret.

Altera acies contra unionem modalem.

148. Firmiora in speciem videri possunt quæ ad-
versus eundem hypostaticum modum, adducit acies
secundæ, quæ præcellit Collius 1.2. de sang. Christi, disp. 3.
c. 2. & 3. opponit enim primò, argumentum quod præ-
dici Gregori propolium est, in 1. d. 8. q. 1. ad 18.
nempe veniunt quæ inter Verbum & humanitatem in-
tercedit, non minus substantialem esse ex parte d. iuni
Verbi, quàm ex parte humanitatis, & quæ virtute sua
Verbum humanitatem ac humanitatem Verbo conjun-
git. Atque Verbum, se solo & absque interiecto
alio, vilius vinculi Verbo intrinsicè aduenientem, con-
jungitur humanitati intrinsicè & substantialiter. Igitur
humanitas quoque absque modalì vilo nexu interme-
diæ poterit intrinsicè ac substantialiter copulari Verbo
diuino, non obstante immutabilitate Verbi, hu-
manitatis autem mutabilitate. Nam quamvis huma-
nitas sit mutabilis, tamen ratio extremi vniibilis, ab-
stinet à mutabilitate & immutabilitate. Vnde et-
iam si humanitas fingeretur esse immutabilis, non mi-
nus posset iungi Verbo, quàm nunc Verbum, quod
immutabile est, verè iungatur humanitati vilo modo
ex parte ipsius Verbi. Opponit secundo, modum vni-
onis neque relationum quid esse, neque absolutum. Non
primam, quia relatio v. g. paternitas, intrinsicè demo-
nstrat subiectum, extrinsecè vero terminum. Ar. mo-
dus de quo disputamus, æquà sorte Verbum & huma-
nitatem respicit, cum sit nexus utriusque, & substan-
tialiter copulationi relationes qualescunque antecedenti
deservit. Non igitur modus ille est aliquid relatiuum;
sed neque dici potest esse aliquid absolutum, cum non
sit ad se, sed ad Verbum; v. autem relatiuum simul &
absolutum aliquid sit, ne fingi quidem potest, cum ra-
tiones illæ se invicem excludant; & Ar. stoicles nuf-
quam suffragetur. Opponit tertio, si modus ille admit-
tatur, perpetuum quandam eius defluxum, & iuges
generationis ac corruptionis eius vicissitudines, adven-
tandas fore, ob perpetuam evaporationem quarun-
dam partium corporis Christi factam vi naturalis cal-
oris, & aliarum quarundam partium suffocationem &
evagationem, nutritione causata. A partibus enim
defluentibus, abcederet vniò hæc modalis hyposta-
tica; accederet autem aggregatis & aduenientibus
de nouo. Opponit postremo, vniões inter materiam
& formam materialem, inter corpus & animam ratio-

nalem, inter Angelum, & locum naturali eius perfectioni communem; quas peragi affirmat sola materia & forma, corporis item & animæ. ac loci & Angeli naturali proportionem & applicationem, seculis quous interiecto modo. Concludit ergo, vñionem Verbi & humanitatis, non dissimuliter te habere, & nullam modalem vñionem quasi inter genuinum parietem deponere. Quod si inter hæc extrema deest naturalis proportio, ac non deest obedientialis, vi cuius positus applicatiq; extremis, quamvis omni alia entitate abrogata, exurgere Christus.

Repellitur.

149. Non erit difficile ista contere. Ac primum, negandum est, quicquid alteri vnitur, se habere semper intrinsecè quàm prius. Nam vnus extremum intrinsecè immutatum, potest vniri absque vlla sibi intrinseca mutatione, dummodò in altero extremo fiat mutatio, & ponatur forma terminata ad illud aliud extremum, quod nulla intrinseca mutatione afficitur. Sic in physicis probatur sententia affirmata, hominem constitui vnico modo vnionis materiali & proinde inhærente soli materiæ, & ad animam extrinsecè tantum terminato; ita ve anima vi vnionis ad corpus, nullo modo mutetur intrinsecè, sed tantum terminet respectum entitatis positiæ de nouo in materiâ, per mutationem intrinsecam in ea cansatam. Et verum quidem est, vnionem esse essentialiter nexum duorum. Male tamen infertur, nexum illum debere esse vtrique extremo æquè internum. Imo dummodò intrinsecè alterum duntaxat eorum afficiat, eidem alterum quoque vinculari, & proinde frustra (etiam in extremis mutabilibus & creatis) poneretur vinculum ambobus extremis intrinsecum. Quandò ergo magis ad vnionem de qua agimus, quæ Verbum ipsum diuinum cum humanitate copulat, sufficit modus alteri duntaxat extremo, id est humanitati intrinsecus, eamque solam immutans? Si enim cum vno inrecedat inter extrema mutabilia potest esse potior ratio ex parte vnus, cur modus vnionis ei soli internus sit, ad alterum verò extremum extrinsecè tantum terminetur: quo pacto vnus humana, quia sit ab homine ac proinde est materialis, insidere potius debuit materiæ, quamvis animam quoque sit mutabilis; Multò magis mutatio quia in hoc negotio interueniens necesse est, siue inuectio nonnè entitatis modalis extrema tam abiuncta vniens, assignanda est ex parte solius humanitatis ob omnimodam Verbi immutabilitatem, quamvis verè Verbum, cum antè non vniretur dicatur vniri de nouo, non denominatione petita à forma Verbo intrinseca, sed denominatione hausta à forma intrinseca humanitati, & à natura intimè coniuncta Verbo. Quod est dicere, Verbum non aliter quidem se habere intrinsecè post vnionem quàm prius, nec vllum in seipso subiisse mutationem, sed tantum terminasse habitudinem vinculi vniui mutantis alterum extremum, eique inhærentis; quod inter extrema quoque creata, sufficit ad veram & intrinsecam conjunctionem. Infninat hanc doctrinam D. Thomas 3. p. q. 1. art. 1. ad 1. & q. 16. art. 6. post S. Athanasium epistolâ ad Epictetum. Hinc euanescent, quæcunque primo loco, ab Autore cum quo agimus fuerant objecta.

Unio modalis, quomodo relativa.

150. Quod autem addebatur, hunc modum neque
relativum neque absolutum esse posse, facile diluitur,
dicendo, modalem hanc unionem, non esse quidem
relationem categoricam, quæ est purus respectus ter-
mini & subiecto accidentaria est, saltem ad modum acciden-

accidentis verbalis: Esse tamen relativam transcendentem. Quod genus relativum est ens vere absolutum. Nam præter relationes categoricas, quæ non pertinent ad categoriam rerum quas afficiunt, quia illam plenè constitutis adveniunt, ut liquet ex paternitate & similitudine; necessarium omnino est admittere relationes aliquas longè alterius rationis, quas simplicius apud Scotum in 1. d. 3. q. 5. *Littera F.* vocat substantiales & esenciales. Ipse Scotus in 2. d. 1. q. 5. *Littera P.* vocat transcendentes; & ita nunc passim vocantur non restringendo eam vocem ad eas tantum relationes esenciales designandas, quæ plura vel omnia prædicamenta transcendunt, & ad nullum certum pertinent, cuiusmodi sunt relatio creaturæ aut inherentiæ &c. quas solas relationes dici transcendentis, tradit Antonius Ruvius q. 5. de relatione; sed voce ad tales primum relationes, ut verisimilius satis est, ut supra æquè ad omnes esenciales relationes extensa. Agnoscit eas esenciales relationes S. Thomas in 2. d. 1. q. unica art. 5. ad 8. ex primo loco propositus. Caiet. c. 7. de ente & essentia q. 1. 5. & Scotus supra, nec refragatur in 4. d. 12. q. 1. ubi tantum intendit, has formas non esse dicendas relationes quasi spectent ad categoriam relationis, sineque puri respectus. Non negat autem, nec negare potest, quod alio loco notato concesserat, dari entitates, quæ in suo essentiali conceptu involvant habitudinem ad alterum. Cognitio enim v. g. præcisio quoniam accidentario respectu, inseparabiliter & essentialiter respicit obiectum, ita ut impossibile sit, essentialiam cognitionis per definitionem explicare, quin fiat mentio obiecti, sistendi per eam intellectui. Similiter materiam cum sit essentialiter formæ receptiva, respicit essentialiter actum formalem, à quo perfici, & actuari potest; ita ut repugnet, concipi receptivum non concipiendo quoque id quod à receptivo potest recipi. Idem est de respectu creaturæ ad creatorem. Nemo enim creaturæ notionem essentialiter efformare queat, nisi habitudinem ad Deum involvat. Hæc ergo entia essentialiter relativæ ad alterum, & absoluta & relativa dici possunt; sed vario sensu, ut Caietanus optimè aperit q. illa 15. adveniens aliquid dupliciter posse dici absolutum; nempe vel à subiecto, vel à termino. Absolutum autem à subiecto, illud est, quod non potest in alio subiectari ut substantia. Possemusque similiter dicere, aliquid esse absolutum ab efficiente, vel absolutum à forma, si tale sit ut careat formali causa vel effectiva. Absolutum verò à termino illud est, quod non respicit essentialiter aliud purè ut terminum ad quem; & talis est, substantia, & quantitas, ac qualitas. Econtrario porro respectivum duplex est. Nempe & quod formaliter respicit aliud purè ut terminum, quæ est germana notio relationis categoricæ, & quod respicit aliud non ut purè terminum ad quem; nullum scilicet munus erga eum exercendo, sed ut aliquid cum eo connexum in aliquo genere causæ, vel ratione aliquius muneris. Quanquam enim connexio inter duo, latius patet, quàm relatio transcendentalis ut dixi in naturali Theologia d. 8. n. 391. tamen in hac quoque est vera connexio, quæ manifesta est ex munere aliquo huiusmodi relationis erga terminum, v. g. quia illud repræsentat aut recipit, vel connectit: quod non habet relatio categorica, quæ est habitudo pura absque vilo tali munere, ut patet ex similitudine, quæ albedo alteri albedini similis dicitur. Huiusmodi ergo entitates, quibus essentialiter implantata est habitudo non pura ad alterum, sunt quidem relativæ essentialiter, & eatenus non sunt absolutæ à subiecto, vel à causa, vel à subiecto, simul tamen sunt absolutæ, nempe à termino puræ habitudinis, quia non sunt prædicamentaliter relativæ, quod duntaxat genus rerum non potest absolutum denominari. At entitates de quibus agimus, quamvis ob habitudinem, quam di-

cunt, possint & soleant relativæ denominari, tamen quia ea habitudo non est respectus purus, sed vel est essentialis differentia rei, qualis est in visu respectus ad colorem, vel est aliquid intimè imbutum in rerum essentia, ut est ratio entis creati in creatura, spectat ad aliud prædicamentum, quàm ad tertium accidentium: nempe spectat ad prædicamentum rei, quàm constituit, & ideo eiuſmodi entitates denominantur absolutæ. Inter has entitates simpliciter loquendo absolutas, hoc est non constitutas relatione categorica, respectivas tamen essentialiter, numeranda est quævis unio, atque adeo etiam unio hypostatica. Unde succiditur argumentum in quo veriamur, quod eas neque absolutas neque relativæ entitatibus accenseri posse contendebat. Porro non refragari Aristotelem, ut adversarius obstreperat, sed verè agnovisse, entitates quas simpliciter dicimus absolutas, posse simul esse relationes, constabit expendenti loca, quæ ad id ex profert Greg. in 1. d. 28. q. 2. concl. 2.

Cohæret cum ingi labilitate.

151. Æque inane est argumentum, quod postea subiiciebatur ex perpetuo accessu & recessu unius hypostaticæ; & si quam vim haberet, æquè solvendum esset adjectario. Nam siue unio hypostatica, sit modus, siue non sit, sed tantum consistat in extremis indistinctibus, & aptè se habentibus; certum est, evaporantibus per actionem caloris naturalis, aliquibus partibus corporis Christi, æquè dilapam esse unionem; & aggeneratis per nutritionem de novo quibuldam partibus, æquè accessisse unionem novam, idque propè continuo, pro ut continua virtutis nutritivæ & caloris naturalis negotiatio ferebat. Quod ergo adversarius de unione sic supra statuer, nos pari iure de unione modali statuimus. Et breviter vera resolutio est, quamvis omnes partes quæ ad integritatem & constitutionem humanitatis pertinent, manserint semper Verbo unitæ, quamdiu pertinebant ad eam integritatem, tamen cum primum evaporabant, quia desinebant esse partes corporis humani, cui soli ut sic concessa est gratia unionis, ut Suarez 3. p. q. 5. ad art. 2. rectè notavit, desisse uniri Verbo. Et è contrario, partes alimenti, cum primum induebant rationem partis humanæ, etiam ante informationem ab anima, illic uniebantur Verbo. Quia enim prius est subsistere quàm uniri, propterea partes illæ materiæ prius uniebantur Verbo, quàm animæ, sicut de tota materia dictum est superius tractando ordinem assumptionis inter partes humanitatis. Induebant autem partes illæ rationem humanæ partis, eo ipso quod vltimò disponebantur ad animæ humanæ receptionem, ita ut per consummationem dispositionis prædictæ, materia illa partialis & uniretur Verbo, & animæ, sed prius naturâ Verbo quod subsistentiæ naturali sufficiebatur, animæ autem postrius naturâ.

Alia item uniones, sunt modales.

152. Tandem coniunctiones aliæ, ex quibus adversarius argumentabatur, æquè peraguntur interiectu modalis vinculi, ac ista in qua verſamur, ut proinde ab ipse eas adducat adversarius, ut probet unionem hypostaticam non contineri entitate modali. Nominatum verò taceri potuit coniunctio cum loco, quæ neque vera est coniunctio (quamquam & aliqui eam finxerunt, in quos meritò conelamat Suarez d. 51. Metaph. l. 4. n. 16.) neque absque modo substantiæ Angelici superaddito perficitur, contra quàm adversarius imaginatur, quod reiecti in Theologia naturali. d. 4. n. 197. Proferri item non debuit coniunctio materiæ & formæ. Nam etsi quis gratis daret eam coniunctionem perfici absque modalis vinculo propter sympathiam

natura

naturalem partium illarum ad innicem, & adaptatio-
nem materię per certas dispositiones, quo pacto phi-
losophantur quidam philosophi, quia nulla potest pro-
non licet similiter philosophari, quia nulla potest pro-
non certa dispositio, quę humanitatem Filio potius
debeat, quā Patri aut Spiritui sancto aequę ab
debeat, & illi aequę applicatis. Nec certa
causā dispositio respectu Filij afferri nequit, sed
debeat vñ modo respectu alicuius diuinę personę.
Nem in Christo si vñionem hypostaticam semoueam,
non est inopertune, cui hæc adaptatio tribui pos-
sit, præter gratiam sanctificantem; quam tamen li-
quet non habere hoc munus. Alioquin in omnibus in-
quis effectus inchoata dispositio ad Deificationem, & per
hanc assumptionem, quod nemo finxit; aliaque
vñionem rationes, attingam infra tractans huius
vñionis materiam. Postremo in humanitate Christi
nulla est sympathia, vel naturalis proportio cum Ver-
bo, tanquam cum termino substantiali, quę sympathia
in naturali coniunctione formę & materię ab ijs ob-
notatur, qui illam abique modalis vinculo sola partium
oppositione peragi dicunt. Quod autem inter Ver-
bum & humanitatem intercedit proportio obedi-
entis, argumento potius est eam proportionem adeo
remouem esse, vt potius debeat dici impropor-
tio. Et aequę sunt ceteri in omnes simplicitate dixerit habere
proportionem ad vñionem cum Verbo, aliquamve
cum eo sympathiam.

Actes tertia contra vñionem modalem.

153. Tertiā aciem argumentorum contra modum
vñionis, edocet Valentia 3. p. d. 1. q. 2. p. 5. Reiectis enim
ijs qui vñionem hypostaticam accidente quopiam sine
respectu sine absoluto contineri censebant, addit,
quod si ferretur argumentis euerit sententiam quę vñio-
nem hypostaticam constituit in modo quodam sub-
stantiali distincto ab humanitate à parte rei. Primum
quia nihil in humanitate productum, potest intrinsecē
& essentialiter esse vñio hypostatica cum Verbo, quan-
doquidem à quacunque re diuinitus producta in hu-
manitate, separari potest terminatio humanitatis per
Verbum. Sane si vñio hypostatica est vera quædam
modalis entitas distincta ab extremis, à parte rei, quid
obstare potest, quominus illam Deus solam producat
seorsim ab humanitate, & conferat procul ab ea?
Quicquid enim ab alio à parte rei distinguitur, illique
extrinsecum est, eo ipso potest absque eo consistere,
acque adeo fieri & conservari. Si enim ipsum, non est
illud aliud, non ideo ipsum erit & non erit, quia illud
aliud non sit. Secundo argumentatur Valentia, quia
realitas illa à parte rei distincta ab humanitate, non
potest esse essentialiter vñio, nisi connotando simul
Verbum diuinum vt hypostaticę supplens vim perso-
nalitatis creatę erga humanitatem, seclusis imperfe-
ctionibus. Igitur realitas illa quę dicitur esse vñio hu-
manitatis ad Verbum, potest poni in rerum natura,
etiam si humanitas non copuletur Verbo, quod tamen
impossibile esset, si ea realitas esset essentialiter vñio
cum Verbo. Possit poro produci eam realitatem, non
consecuta humanitatis coniunctione cum Verbo, inde
eruitur, quod etiam si supponamus quacunque
realitatem produci effectiue, adhuc tamen liberum
est Verbo non adhibere influxum hypostaticum ab
effectiue longe diuersum, quo suppleat munus perso-
nalitatis creatę & humanitatem substantialiter termi-
net. Erat igitur realitas illa, nec tamen habebit ratio-
nem vñionis cum Verbo, quam certum est consistere
non posse nisi Verbo influxum hypostaticū adhibente;
ac proinde illa realitas, non potest esse essentialiter
vñio. Quid quod vt tertiū argumentatur aduersarius

omnis realitas habens aliquam rationem formalem
per ordinem ad aliquid extrinsecē connotatum, po-
test absque eo remanere, atque adeo eiusmodi ratio-
nem formalem exuere? Dummodò tamen ea ratio
non sit de eorum numero, quę quoduis ens creatum
transcendunt, & omnibus aequę creaturis sunt com-
munes, cuiusmodi certe non est ista de qua agimus,
sive ratio vñionis. Hoc aduersarius constare ait, indu-
ctione vniuersali in omni rerum genere. Ac proinde
realitas cum qua ea ratio conseritur, persistere potest
absque influxu hypostatico per eam realitatem extrin-
secē connotato, atque adeo non est essentialiter vñio,
qualis tamen à nobis pingitur.

Exarmatur.

154. Hęc acies facili exarmabitur; procedit enim
ex sola falsa intelligentia naturę modorum & nomi-
narum vñionis. Aio igitur modum vñionis quem ad-
misimus, esse intrinsecē & essentialiter vñionem, nec
posse esse in rerum natura, quin actu vinciat Verbum
cum humanitate. Perperam autem affirmat aduersa-
rius, producta diuinitus in humanitate realitate qua-
cunque, adhuc posse Verbum non applicari humani-
tati ad supplendam subsistentiam creatam, & suspen-
dere vel inhibere substantialem humanitatis termina-
tionem: posita enim vñione, id est impossibile. Quia
hic est effectus eius formalis, quem constat adnota-
causa, suspendi vel inhiberi non posse. Eo ipso autem
quod hæc entitas statuitur modalis, liquere debet, im-
possibile quoque esse, eam seorsim ab humanitate pro-
duci vel conservari, quia modus, pro vt ex Boëtio lo-
quitur Scotus quod l. 3. *Litera B.* Malè & vocem, &
subiectam ei notionem improbant Gabriele in 3. d. 2. 3.
q. 1. *Litera F.* est essentialiter affixus modificato suo, ita
vt absque eo nequeat consistere etiam vi diuina. Vnde
quomodo à parte rei differat à modificato, & nona pro-
ductione ei superueniat, ac eatenus dici possit illi ex-
trinsecus, tamen non est separabilitas mutua inter
vtrumque ob summam modi infirmitatem: quę cau-
sa est, cur modus nequeat per se consistere, vt rectè
probat Dur. in 4. d. 1. 2. q. 1. n. 6. & cur plerumque etiam,
modus dicatur esse intrinsecus modificato, & à pleris-
que negetur à modificato distingui, nempe distinc-
tione maiore, qualis intercedit inter extrema, quorum
neutrum essentialiter affigitur alteri, & idcirco possunt
seorsim consistere, & accipere, aut retinere esse suum,
absque coniunctione & adhesionem ad inuicem. Eo-
dem sensu Dur. in 1. d. 3. q. 1. n. 15. & d. 30. q. 2. n. 14. &
15. ait modos non esse rem nisi secundum quid & se-
cundariū, negatque esse secundum se entitates, cum
non habeant formalem entitatem, & quidditatem,
sintque alterius: non tantum eo modo quo acciden-
tia, quę idcirco dicuntur entis entia, quia naturaliter
non possunt esse sine subiecto, sed etiam quidditatio-
ne & formaliter, quia nullam habent quidditatem, nisi
eam quę est esse huius. Quod maxime valet de modis
illis, qui intrinseci dicuntur à Sirecto in formalitat. ar-
ticulo 2. partiali primi principalis, quia pertinet ad con-
stitutionem & complementum intrinsecum fulcri cui
innituntur, nec pertinent ad diuersam speciem cate-
goricam, sed tantum reductiue collocantur in catego-
ria fulcri sui. A Manzoli autem c. 5. formalitatum D.
Thomę *sub finem*, ob eandem causam vocantur modi
extrinseci. 4. Fonseca 7. Met. c. 8. q. 4. f. 3. & sæpe alibi
vocantur puri modi se habendi. Hi enim sunt modi
strictè dicti, qui non habent proprię essentiam pecu-
liarem, sed sunt alienę essentię complementa, vel tan-
quam eius termini interni, vel tanquam subscudes &
vincula. Potest tamen etiam accommodari ad illas in-
firmas entitates, quę præse dicuntur formalitates,
quia spectant ad nouam speciem, habentque in recto
entitatem

entitatem & essentiam propriam, distinctam ab essentia & ratione formali rei cui adherescunt, cuiusmodi est figura respectu quantitatis. Nam hæ quoque entitates, eatenus dici possunt non habere entitatem formalem & quidditatem propriam, quatenus nulla vi possunt abungi à rebus quibus aliquando coniunguntur, sed essentialiter eis affiguntur. Quoniam nobis satis est, quod id valeat de modis præse acceptis, quia vnio ipsa annumeratur; quam proinde dico vi & alios quosvis modos, essentialiter, atque aded absque interiecto alio vinculo adherere, vt rectè affirmat Dur. in 1. d. 33. q. 1. n. 16. addens n. 17. & d. illa 30. q. 2. n. 15. modum non facere compositionem cum re cuius est modus non quod concursus rei & modi, simplicitatem non tenet, & res illa ac modus non sint aliquid minus simplex, quam res sola absque modo; Id enim dici non posse rectè enunciat Suares l. 4. de Trinitate. c. 4. n. 10. & Vasques 1. p. d. 120. n. 23. Sed quod non se habeant vt res duæ firmæ, quæ aptæ sint seorsim & absque nexu coherere. Eodemque sensu Fonseca, malè reiectus à Suare d. 47. Met. f. 2. n. 8. & ab Albertino q. 6. de relatione n. 15. rectè negat modum habere propriam existentiam; non quod velit modum esse nihil, sed quod essentialiter affigatur alteri, nec absque eo vlla vi queat existere. Sicut eandem ob causam Suares d. 7. Met. l. 2. n. 10. & f. 1. num. 11. & passim alij, dicunt modum non habere entitatem propriam, & asserunt identificari suo modificato.

155. Liquet igitur ex his omnibus, quàm non solidè aduersarius in primo argumento, ex eo quod vnio sit aliquid vtrunque à parte rei distinctum à natura humana quam afficit, colligi censuerit vnionem posse diuinitatis seorsim ab humanitate collocari & conservari, eo quod supposita illa aliquali distinctione à parte rei sit extrinseca humanitati. Falsò item in secundo argumento, affirmat eam realem entitatem, quam modum dicimus, posse poni in rerum natura verbo interim negante humanitati influxum hypostaticum ab effectiuo diuersum. Nam quamvis influxus hypostaticus nullus reuera est, sed tantùm debet admitti terminatio substantialis; quicquid tamen illud sit quod Verbum humanitati confert illam terminando, non potest à Verbo negari; posito quod vnio sit producta in humanitate. Vnde sequitur, modum quem admittimus, ita esse vnionem essentialiter, vt non possit exuere rationem formalem vnionis. Atque aded falsissimum est quod in tertio argumento aiebat aduersarius, omnem realitatem cui conueniat ratio aliqua formalis per ordinem ad aliquid extrinsecum, posse talem rationem formalem non omnibus entibus creatis communem exuere; idque inductione vniuersali confirmari, hoc nulla ratione est admittendum, cum sit apertè abhorrens à vero. An enim visus, qui rationem suam formalem, peculiarem, ac differentialem habet per ordinem ad colorem extrinsecum, potest eam rationem formalem exuere, & sine ea persequere? Idem dico de omnibus essentialiter reatiuis; & nominatim de substantia creata, quam Valentia 3. p. d. 1. q. 4. p. 2. §. *Ostaua opinio*, agnoscit esse verum modum substantialem, eiusdem nature proportionem seruata, cuius hætenus diximus esse vnionem. Neque tamen venerit illi vniquàm in mentem asserere & substantiam, quæ naturæ æquè extrinseca est, ac vnio id est æquè terminat actionem peculiarem, & æquè à natura distinguitur à parte rei, potestque item æquè ab ea auelli, separatione non mutua, abijcere posse formalem rationem, quam habet per ordinem ad naturam quam terminat, posse in rerum natura persistere, nec fungi vllò terminandi munere.

Acies postrema, funditur.

156. Postrema acies argumentorum contra vnionem hypostaticam modalem, quorundam recentiorum est, qui opponunt; iuxta nos humanitatem non fore vnionem Verbo immediatè & proximè, sed tantùm mediante vnione, ac proinde non substantialiter, sed accidentariò tantùm, quod est Nestorianum. Sicut ergo substantia creata affigitur per seipsam naturæ, quam terminat, nulla inter vtramque interposita modalitate, ita contendunt idem esse asserendum de diuina substantia ad humanitatem comparata: & quidem à fortiori, ne adigamur concedere dari posse entitatem creatam, qua Verbum necessitatur ad terminandam humanitatem.

Non est quod ista nos remorentur. Vix enim responsione egent, tam sunt enodia & inania. Aio igitur, vnionem non esse quasi septum vel parietem intergerinum obstantè immediatè & substantiali coniunctioni extremorum substantiarum, ceteroqui proportionatum, sed esse ipsam eorum formalem nexum, qui idcirco tantùm dicitur mediare inter partes, quia absque eo non potest peragi compositio. Neque enim vnio habet rationem extremi vniri & quasi glutinis, quod circa duo inter se copulat, quod est inter ea medium, & vtrumque secum deuincit: sed habet tantùm rationem nexum, & idcirco vnitor seipsa, absque alia vltiore vnione, quia sistendum est in primo quo; vnio autem non vnitur nisi vt quo. Sicut ergo actio non impedit egressum immediatum effectus ab agente, quia est ipsius egressio & via, nec egreditur nisi vt quo, & vt ratio formalis egrediendi (idem cernitur in omnibus se habentibus vt quo) ita vnio non excludit immediatam adhesionem extremorum, quia est ipse eorum nexum. Mirum verò est, quorsum aduersarij præterea opponant nobis parietem inter humanam & diuinam substantiam, colligentes substantiam diuinam debere seipsa, & absque vnione inter media, coniungi humanitati, sicut substantia connaturalis humana, iungitur per seipsam naturæ suæ, nullo interiacente modalis vinculo. Hoc dico non rectè aut satis commodè ab aduersarijs obijci. Quod enim substantia connaturalis afficiat seipsa naturam propriam seclusa modalis vnione, ratio inde petenda est, quod substantia creata sit modus, qui essentialiter atque aded per seipsum adheret modificato suo: sicut substantia diuina, quatenus virtualiter distinguitur à Deitate, concipitur ei coniungi seipsa, & nullo interiacente nexu distincto ab extremis, ad compositionem illam rationis spectantibus. Et quoad hoc est paritas inter vtramque substantiam. Sed in re præsentia cum agatur de substantia diuina collata ad extraneam naturam, asserenda esset paritas inter substantiam humanam collatam cum natura extrinseca, & substantiam diuinam collatam cum humanitate. Sicut ergo substantia humana, si comparetur cum natura extranea non terminat eam nisi interueniente modalis vinculo; Quia non potest eam seipsa afficere, cum non possit à proprio modificato proflire: ita neque diuina substantia terminare potest humanitatem sine modalis nexu. Quid ergo in paritate illa quæ opponebatur, feritur metuitque aduersarij? Denique quod addebant aduersarij de necessitate Verbi ad terminandam humanitatem, si modale vinculum interponatur, nullo negotio diluitur. Verbum enim non necessitatur ab vnione, quia liberum fuit Verbo eam non ponere; sed ex quo liberè per ipsummet Verbum posita est, necessitas terminandi quæ Verbo iniicitur, non est nisi ex suppositione, à qua non plus temeratur Verbi libertas, quàm libertas sedendi in eo qui libet sedere vult, violetur ex eo quod non possit non sedere, posito quod ex voluntate sua sedeat.

Concluditur, vniōem hypostaticam esse
verē modum.

157. Sic discussis omnibus, quæ aduersus vniōem
modalem, humanitatem Verbo copulantem obijci-
bantur, concludendum est vinculum illud à Verbo &
humanitate à parte rei distinctum, esse admitten-
dum; cuiusque vinculi negationem, esse proximum
terminum à quo, actionis incarnatiuæ, quæ proximè
& formaliter tendit ad vniōem, tanquam ad termi-
num suum formalem, non autem ad humanitatem;
quicquid in contrarium statuat Vasques 3. p.d. 19. c. 2.
quod alijs verbis exprimitur alij, qui pro eodem ter-
mino assignant negationem personalitatis diuinæ in
humanitate; vel negationem personalitatis humanæ
inductam per Verbi suppositiōnem. Nam hæc om-
nia eodem recidunt, quicquid in contrarium argu-
mentetur Albertinus Coroll. 4. de substantia. dub. 4.
& Vasques 3. p.d. 19. c. 3. Eo ipso porò quod vniōem
adigeno pro termino ad quem actionis incarnatiuæ, fa-
cto significo, vniōem differre à tali actione, siue ab
vniōe, contra Salazarium l. de concept. c. 24 n. 80.
Sicut enim in composito humano, quia vniō non est
ipsamet productio formæ ex subiecto, assignamus
actionem, quæ vniō producat, quandoquidem cuius-
libet entis à se, quod non est ipsamet egressio ab agente,
assignanda est egressio aliqua, quæ non alia est quàm
actio: ita quia vniō humanitatis ad Verbum, posterior
revera est, & longè diuersæ naturæ ab humanitatis
productione, oportet vt per actionem aliquam depen-
deat à causa sua efficiente. Eam ergo actionem, voca-
mus vniōem, aut quod idem est, assumptionem;
quia est id quo tanquam causalitate efficitur nexus, per
quem Verbum adiungit sibi humanitatem, ad sub-
stantialiter terminet. Assumere enim est ad se sumere,
et sibi vnire. Proindeque assumptio est actio vniōis,
propterea dicens ordinem ad Verbum tanquam ad
substantialiter terminum humanitatis, communicatio-
nem per eam actionem, tanquam per viam, ad vniō-
nem quæ est immediata & formalis communicatio,
ipsaque nexus extremorum illorum.

Quismodi sit vniō hypostatica. Quæstio 2.
Est substantialis.

158. Iam quandoquidem constat dari vniōem mo-
dalem inter Verbum & humanitatem, seruanda pau-
per exequi debet natura eius, & multiplicitas, ac digni-
tas, nominatim penes firmitatem & perpetuitatem. Et
notanda quidem huius vniōis, magnam partem patet
ex dictis. Est enim verus modus substantialis, huma-
nitatis Christi affixus, Verbi que ita respectus essen-
tialiter, vt illud actu copulet cum ea humanitate. Vo-
catur hanc vniōem modum substantialem, quia habeo
rationem muneris, quod obit, & complementi sub-
stantialis ad quod trahit naturam. Sicut enim vniō
physica partium substantialium vocatur modus sub-
stantialis, quia necesse partes substantiales, estque via ad
compositi substantialis compactionem: Ita vniō hy-
postatica quia est via ad terminationem substantialem,
quæ humanitati à Verbo confertur, merito appellatur
modus substantialis, & æquæ ac substantia connatu-
ralis ad categoriam substantiæ reducitur; non autem
ad vniōem generis categoricis accidentium: siue
qualitatis, vt loquitur Gabriel in 3. d. 1. q. 1. art. 5. siue
relationis, vt dixit Mayronis in 3. d. 1. q. 2. sub finem, siue
accidens, quos latè sequitur Rada in 3. controu. 3. art. 4.
Quamquam vix est inter hos Autores & nos, dissidium
nisi vocum. Nam Gabriel idcirco tantum videtur hanc
vniōem vocare qualitatem, quia non est directè sub-

Theoph. Raynaudus Christum.

stantia, sed aduenit humanitati iam essentialiter con-
stituta, quam etiam exornat supra modum, & emi-
nentissime sanctificat, quod vtrunque redolet quali-
tatem. Mayronis verò extendit significationem cate-
goriæ habitus, ad ea quoque, quæ ita habentur, vt sub-
stantialiter compleant, quod præstat vniō, aduehendo
substantiam extraneam. Tandem qui vniōem vocant
relationem, non egerunt de relatione categorica, & nu-
da ac pura habitudine, quæ vix quicquam est ineptius
ad extremorum aliquorum vinculationem; vt aggre-
adducar ad credendum, fuisse qui ita vnquam censue-
runt; & frustra operam consumere videatur Alberti-
nus, eam opinionem fusè refellens, coroll. 4. de sub-
stantia dub. 1. à n. 23. Egerunt igitur de relatione trans-
cendentali & essentiali, cui locus quoque est in cate-
goria substantiæ. Et ita habetur ex Scoto in 3. d. 1. q. 1.
Littera K. & ex Durando in 3. d. 5. q. 2. n. 8.

159. Agnouerunt planè vniōis huius substantiali-
tatem, Patres, cum eam vocarunt naturalem & essen-
tialem. Audi Petrum Diaconum lib. de incarn. c. 3. Na-
zianzeni ac Cyrilli suffragijs id comprobantem. [Bea-
ta Maria peperit verè & propriè Deum Verbum in-
carnatum, & hominem factum, atque essentialiter siue
naturaliter carni unitum. Propterea etiam, essential-
lem siue naturalem factam naturarum vniōem om-
nimodis confitemur; non sicut illi qui tanquam in
Propheta, ita in Christo Domini Verbum inoperasse
contendunt. Quos redarguit beatus Gregorius Na-
zianzenus ad Cledonium, dicens: [Si quis sicut in Pro-
pheta secundum gratiam dicit inoperasse Domini
Verbum, & non essentialiter factam confiteretur vniō-
nem, si vacuus melioris inoperationis; magis au-
tem plenus sit deterioris.] Nec sicut illi qui secundum
illustrationem, aut dilectionem, aut affectionem, aut
personalem, vel substantialem siue secundum authori-
tatem, aut potentiam, aut æqualitatem honoris, vniō-
nem tentant asserere naturarum. Quos paulò superius
memoratus beatus Cyrillus anathematizat, dicens
contra Nestorium: [Si quis in Christo diuidit substan-
tias post vnitatem, sola societate connectens secun-
dum dignitatem, & authoritatem, aut potentiam, &
non magis coniunctionem quæ est secundum vni-
tatem naturalem, anathema sit.]

Verba sunt S. Cyrilli, anathematismo 3. Similiter in
Concilio Lateran. sub S. Martino 1. consultat. can. 6.
decentur, secundum sanctos Patres, esse in Christo
duas naturas substantialiter unitas. Et rursum can. 8.
naturarum in Christo vniō, secundum sanctos Pa-
tres vocatur substantialis. Et superius in oratione San-
cti Martini ad Synodum, Verbum dicitur assumptisse
& vniuisse sibi substantialiter quæ sunt nostræ naturæ.
Quam S. Greg. Naz. & S. Cyrillus vocauerunt vniōem
naturalem, & κατ' ἐξω, siue essentialem, hanc S. Mar-
tinus vocat substantialem. Quæ duo eodem recidunt, &
substantialitatem vniōis de qua agimus, perspicuè fe-
runt. Nimis enim ieiunè Vasques 3. p.d. 17. c. 3. vniō-
nem naturalem & essentialem, dici putat à Græcis Pa-
tribus, tantum quia re ipsa & non apparenter facta est.
Qua ratione, accidens dicendum esset iungi subiecto
naturaliter & essentialiter. Fateor interdum Patres
Græcos agentes de vniōe, eamque vocantes natura-
lem, id interpretari de vera vniōe. Sed veram vniō-
nem intelligunt, quæ non est per solam dignitatem &
authoritatem, aut accidentia, qualem agnoscebat Ne-
storius, ipsique Patres ibi impugnant: ac proinde na-
turalem ac veram vniōem dicere, idem est quod
vniōem substantialem profiteri. Aperit ita sentit S.
Cyrillus in expositione anathematismi tertij, vbi hu-
manitatis cum Verbo vniōem secundum naturam,
interpretatur veram vniōem, confirmatque ex Apo-
stolo, qui nos natura ac substantia nostra labem peccati,
& in ipsa natura ac substantia nostra labem peccati,

L itaqus

iræque condignitatem habuisse tradit. Cæterum vera illa unio, spectando subiectam materiam, apud Cyrilum loco notato alia esse non potest, quam unio substantialis, cum eam opponat unioni per gratiam & auctoritatem, quæ sunt uniones accidentarie. Nomine ergo unionis naturalis & essentialis, intelligitur unio pertinet ad constitutionem substantialem, quatenus aduehit humanitati complementum substantiale extrinsecum.

160. Quod si D. Augustinus de Incarnatione agens, in Psalm. 3. utitur *inhabitionis* nomine, non est ea vox sumenda in rigore metaphysico, quo designaret unionis accidentalitatem; sed ita ut idem sit *inhabitio*, quod coniunctio vel unio. Quamquam possumus quoque Verba D. Augustini, iuxta vocum corticem, ac in omni rigore accipere. Ait enim tractans Verba illa, & *exaltans caput meum*, caput hoc, esse in anima Christi spectandum. [Mentem ipsam humanam, sic accipiendam puto, quod caput animæ non absurdè appellatur, quæ ita *inhabet* & quodammodo coaliuit excellenti supereminentiæ Verbi hominem suscipientis, ut tanta passionis humilitate non deponeretur.] En agit de mente sine intellectu, qui mea sententia est verum accidens, & *inhabebat* propterea animæ Christi, ac mediare sine per animam copulabatur Verbo. Et eodem modo accipiendus est Auctor sermonis de nativitate, apud Cyprianum, cum inter alia in hoc mysterio admiranda, mirari se ait, quomodo Verbo Dei caro adhaerit. Durandus sonat quod Durandus in 3. d. 6. q. 4. n. 7. concedit humanitatis cum Verbo unionem esse accidentalem, quasi sit tantum per gratiam & affectum, qui est reprobis ille sensus, quo Nestoriani aiebant humanitatem unitam fuisse Verbo accidentaliter. Sed idcirco Durandus hanc unionem vocat accidentalem, quia aduenit enti in actu iam essentialiter constituto, tamen si nondum substantialiter completo, quod non *inhabet* Verbo, ad cuius substantiam trahitur; sed extrinsecè tantum terminatur ad illud. Sicut vestis licet sit substantia, adiacet vestito; & ei iam completo aduenit. Quæ est ex parte causæ, cur ab Apostolo Philipp. 2. humanitas indumento Verbi assimilatur. Et idcirco Palacius in 3. d. 6. disp. 5. ita sensum & locutionem Durandi approbat, ut simul dicat, unionem humanitatis ad Verbum, & esse accidentalem ob rationem Durandi, & esse substantialem, quia contrahit humanitatem ad esse substantiale personæ Verbi. Facilius etiam ad hanc mentem aptantur, qui dixerunt hanc unionem esse dependentem humanitatis à Verbo, quos Albertinus coroll. 3. de substantia dub. 5. num. 10. criminatur tanquam affirmantes hanc unionem esse accidentalem, & spectantem ad accidentale genus categoriæ actionis. Nihil enim tale somniant, qui ita loquuntur; sed nomine dependentiæ intelligunt entitatem unionis, cuius interuentu, contigit humanitatem substantialiter terminari à personalitate Verbi, quod est dependere à Verbo hypostaticè, adeo per unionem substantialem; non tantum quia hæc unio afficit substantiam humanitatis, (sic enimeductio formæ materialis, quia afficit substantiam, diceretur actio substantialis præcisè prout productio est: & quantitas, quæ immédiate aduenit substantiæ, esset entitas substantialis) sed quia præterquam quod hæc unio est modus substantiæ, munus quoque eius est constituere completè substantiam, idque in Christo facit. Qua ratione unio materiæ & formæ, prout vi eius exigit substantia composita completa essentialiter, appellatur unio substantialis.

Neque tamen hæc unio eget dispositione prævia.

161. Neque tamen ex eo, quod utraque hæc unio sit & dicatur substantialis, inferre licet, sicut ad unio-

nem inter materiam & formam danda est dispositio aliqua accidentaria adaptans subiectum; ita & pro unione hypostatica talem aliquam dispositionem accidentariam anteriorem esse concedendam. Nullum enim reuera est accidens, quo posito Deus connaturaliter adigatur unire creaturæ naturæ suam substantiam, quæ est notio ultimæ dispositionis. Præterea substantia Verbi, est vicaria (ut ita dicam) substantiæ connaturalis humanitati, eique subrogatur ut suppleat munus eius, quod est substantialiter terminare humanitatem. Subrogatur autem interuentu unionis hypostaticæ. Sicut ergo substantia connaturalis, est connaturaliter anterior quovis accidente efficiente humanitatem, etsi productum sit eodem momento cum substantia, quia prius natura est humanitatem completè existere, quod habet per substantiam, quam affici accidentibus: ita prius natura Verbum aduenit humanitati, quam vllum accidens, quod possit humanitatem aptare, ac vltimò disponere ad illam aduentum: nam illud accidens seu actio, qua unio tanquam per viam procedit à causâ suâ efficiente, computatur tanquam vnum quid cum unione. Tandem si quod esset accidens, quo humanitas disponeretur ad unionem cum Verbo non esset aliud quam gratia habitualis. At hæc tantum abest ut disposuerit humanitatem ad unionem hypostaticam, ut potius concessa sit humanitati dependenter ab unione hypostatica, seu tanquam fuitex aut germen connaturaliter debitum unioni, ut infra monstrabo agens de accidentariis Christi perfectionibus. Quare facillat omnis huiusmodi dispositio pro hac unione.

Quædam verò duriusculè in contrarium à Ruperto prolata lib. 1. de operibus Spiritus sancti c. 16. accipienda sunt de dispositione seu ornatu consequente ad unionem hypostaticam: non autem de antecedente ornatu, qui rationem veræ dispositionis & aptationis ad unionem fortiaur. Tractat ibi Rupertus de gratia Christo infusa, eoque accommodat, quod de immisso in faciem primi hominis spiraculo vitæ, habet Moyses, Genes. 2. Ait ergo. [In illam faciem, in illam gloriosæ animæ rationem, totus spiritus Spiritus iste creaturæ, que creatori, substantiam creatam Deo increato, condignam suâ fecit plenitudine; id est, sapientia matram, intellectu dilatam, consilio prouidam, fortitudine constantem, scientia disertam, pietate mitem, sancto timore humilem. Non enim Verbum Deus hoc indigebat ut Spiritu sancto repleatur, quippe de quo æquè ut de Patre Deo procedit idem Spiritus sanctus: sed anima creata nostræ inopis naturæ creatura, cum carne sua hoc opus habebat, ut acciperet hunc Spiritum, quem & accepit non ad mensuram.] Hic locus, utcumque præfert, gratiam disposuisse humanitatem ad unionem cum Verbo. Molliendus igitur est eo modo, quem præmissi. Vel si is minus cuiuspiam satisfaciât, præstat Rupertum non audire. Nam nullam reuera esse dispositionem vltimam ad unionem hypostaticam, satis ni fallor, enitum est.

Cur verò unioni substantiali inter materiam & formam, accidentaria aliqua dispositio assignanda fuerit, non item isti, non est operosum deprehendere. Nimirum prouidè instituit natura, ut agens nunquam producat formam substantialem, nisi præmiserit dispositiones accidentarias, quæ formæ producendæ velut cubile sternalent, sineque eius non modò ornamenta, sed & fomenta, hoc est ut propter eas determinatus sit transmutationum ordo, ita ut non cum primùm occurrat passio vnum agens, statim necesse sit trudi è materia formam passivam, & induci formam agentis occurrentis. Id enim nimiam in rerum natura confusionem & perturbationem pareret, ut clarum est; & tamen ita contingeret, nisi præsidium inimicum, id est dispositiones in passio, præexistentes, retardarent actionem & imperium

verat, eam vicissitudinem, & abiunctionem à Verbo, cerni in modis: quamvis de præcipuis partibus, verisimè dictum sit à Damasceno, Verbum nunquam dimisisse, quod semel assumpsit. Negat verò Albertinus pugnantiam ullam occurrere posse in illa intrinseca & immediata coniunctione vnius simplicis modi, cum duobus partialibus modificatis, quæ se habeant tanquam vnum adæquatum: cuiusmodi sanè sunt anima & corpus. Nam punctum continuativum, subiectatur in duabus partibus lineæ. Quod si hæc vnica vnio statuatur spiritualis, ait admitti debere eam esse totam in toto & totam in qualibet parte: Quo pacto anima quoque rationalis, recipitur in corpore. Si verò statuatur materialis & corporea, ait nihilominus eam posse afficere animam rationalem, quoad effectum proprium ac primarium, qui est vnire, quamvis non quoad effectum illum, qui se habet per accidens ad vnionem, nempe quoad extensionem. Nam & Thomistæ, affirmant accidentia naturalia subiectari in toto composito inhærent, atque adeò partialiter in anima rationali. Nec pauci Theologi, statuentes vbi Angelicum diuisibile & extensum, affigant illud Angelo, qui vtrique spiritualis est, nec extenditur partibiliter à suo illo vbi partibili & extenso.

Hæc sententia, neque de facto vera, neque de potentia absoluta possibilis mihi videtur. Primum probò, quia frustra fingimus vnionem peculiarem totius humanitatis tot difficultatibus obseptam si nulla necessitas ad id cogat. At tantum abest ut alicunde vigeamus ad eam vnica vnionem admittendam, ut potius, qui eam admittunt, cogantur facere eam in triduo perijisse & duas de nouo procreatas esse, quibus possint corporis Christi, & animæ tunc à corpore diuulsæ, supersistere cum Verbo coniunctionem retinere, ut fides docet. Ea autem vnionis præiacentis corruptio, & duarum subrogatio, non vacat incommodo. Accedit quod eam tantum vnionem ad Verbum admittere adigimur, quæ sufficiat ad declarandam veram humanitatis cum Verbo vnionem in vnitatem suppositi. Cum ergo humanitas, nihil aliud sit quam anima & corpus, vinculata per physicum vtriusque nexum, ut suppono ex physica; nexus autem ille naturalis, nec poscat nec possit substantialiter terminari, cum non sit substantia; restat ut humanitas sufficientissimè intelligatur terminari, & homo intelligatur Deus esse, si posito naturali ab illo nexu animæ & corporis, vtraque pars per eam ipsam vnionem, quæ in statu separationis sortita dicitur, coniungatur Verbo ante separationem à comparte sua, ob disruptum naturale vinculum, quo colligebantur ad conflandam humanitatem integram. Hæc cum adeò perspicua sint, & omnibus quæ fides docet, & Patres tradiderunt, tam bellè concinnat; ut quid hoc mysterium nouis illis difficultatibus, quas vnici illius modi tenebrositas ingerit, oneratum velimus? Itaque valeat vnio illa vnica, spectando quod de facto contingit.

Talis vnio, nulla vi dari potest.

165. Repugnare autè vt ea vnica vnio producatur, quod secundo loco affirmabam, inde suaderetur, quod vnio non est entitas firma, quæ de potentia saltem absoluta possit intelligi vniuersalibus pluribus simul subiectis, sed est entitas diminuta; quam repugnat vel simul vel successiue esse modum plurium, eò quod essentialiter assignatur vni tantum modificato, sitque eius determinatio & talitas, vt significantius quam latiniùs dicam. At intelligi non potest, ut quod est essentialiter determinatio vnius, sit simul vel successiue determinatio aliterius. Nec ex punctis continuatiuis tale quid habetur, quia subscondes illæ continui fictitiæ sunt; & licet admitterentur, non essent entia modalia, sed firma; nec

vnirentur intrinsecè vtrique extremo, sed alteri tantum, ad alterum autem terminarentur. Re. vngantia item quam quærimus, liquere videtur ex ea indistinctione & identitate reali, id est ex ea exclusionem distinctionis maioris, quæ intercedit inter modum & modificatum. Nam si vnus modus duo simul modificata afficeret, ita esset ab vtroque indistinctus, ut tamen refunderetur in illum distinctio maior, quæ est inter modificata. Hæc enim essent eadem vni tertio, quod attinet ad exclusionem distinctionis maioris, atque adeò etiam inter se non distinguerentur realitate maiori, contra suppositionem. Tandem aduersarius non exhaussit repugnantiam quam sibi obiecit. Statuamus enim hanc vnica vnionem esse spirituales; tunc iuxta non paucos, repugnat, formam spirituales posse diuinitus recipi in subiecto corporeo. Ita Valques 1. p. d. 40. c. 2. Salas 1. 2. tract. 2. d. 3. m. 5. Suarez 3. p. q. 67. art. 4. & to. 1. d. 3. l. 5. Rubion in 1. d. 17. q. 2. art. 2. qui multa vrgent; ac præsertim improportionem, & defectum habitudinis inter talem materiam, & talem formam; ac intimiorem nexum qualitatis spirituales cum subiecto spirituali, quam potentie vitalis cum suo conaturali obiecto, extra quod tamen non potest excurrere, iuxta receptissimam sententiam. Verum est, quod hæc repugnantia agendo de entitatibus firmis, non difficile elideretur, ideòque non improbabilius alij admittunt accidens spirituale de potentia absoluta posse inherere subiecto corporeo ut Capreolus in 4. dist. 1. ad 1. Durandi contra 4. citans Paludanum, nec obsecrè Gabriel in 2. d. 16. & satis etiam apertè S. Thomas, qui formas brutorum quas censuit impartibiles, affixit materiæ. Et dummodò agatur de puncto materiali subiecti, vel de subiecto materiali totali punctualiter locato; Idem docent Conimbricenses 1. de gener. c. 4. q. 5. art. 2. & 2. animæ c. 1. q. 8. Hi ergo Auctores, quod attinet ad entitates spirituales firmas, verisimiliter asserunt earum receptibilitatem in subiecto corporeo de potentia absoluta. Tamen si agatur de entitate modalis, qua suapte natura est tantum determinatio entitatis, quam afficit, intelligi nequit quod forma impartibilis sit modus entitatis diuisibilis, cum is sit modi genius eaque natura, ut semper debeat modificari conditionem ac naturam redolere, tam parum ab eo abest, tamque ei est intinuis, ac pene idem. Eandemque ob causam si alteram partem propositam eligamus, & eam vnica vnionem statuamus partibillem & corpoream, existimo repugnare, ut efficiat subiectum spirituale ac impartibile; quod non putarem repugnare, si ageretur de firma entitate. Quanquam scio id vniuersè improbari à Sancto Thoma quod 7. q. 4. art. 3. ad 3. Ochamo in 4. q. 1. Litera F. S. luestro. 1. p. consilii q. 2. 5. art. 1. & quod attinet ad quantitatem à Conimbr. 1. de gener. c. 4. q. 5. art. 2. Sed sequor Gabrielem in 2. d. 16. q. Vnica Litera F. negantem occurrere contradictionem in receptione forme partibilis & corporeæ, in subiecto spirituali & impartibili. Vnde in Angeli albefactione aut calefactione, contradictionem non video. Sed de modo ob diminutam eius entitatem, alia est ratio.

Ad rationes in contrarium.

166. Quæ Albertinus proferebat, ut illam vnica vnionem hypostaticam, immediatè & corpori & animæ Christi insidentem probaret, inania sunt. Aiebat enim primum, vnionem esse nexum duorum extremorum, atque adeò etiam vnionem hypostaticam, ac oportere talem esse. Hoc quis negat? Est enim verè vnio hypostatica nexus humanitatis & Verbi, quæ sunt duo distinctissima extrema. Sed negamus, si ex parte vnius extremi, v.g. ex parte humanitatis, duo subiecta vniuersa illud integritate interueniant; vni-

cum simplicem modum duobus illis vmbilibus posse tribui, quod Adversarij ratio nullo modo probat; quia cum vnio comparatur cum suis duobus extremis, alterum duntaxat habet rationem subiecti sue modificationis, alterum vero habet rationem termini cui modus vnio affigitur, sed duntaxat illud respicit, & ad illud trahit alterum extremum. Addebat secundò aduersarij, argumentum ex dissoluta vnione totius humanitatis Christi per triduum mortis & subrogatis ei patribus vnionibus, quia perierat illa vnio totius. Sed hoc negare potius contra aduersarij, monstratum est probando nostram sententiam. Rursusque infra monstrandum erit, quomodo humanitas nulla sibi toti propria vnione hypostatica abiecta, sola autem naturaliter comparatur ad inuicem vnione disrpta, desierit cum eo. Itaque secundum illud Adversarij argumentum, est vndeque telum imbelles sine ictu, vel etiam acus dolosus, telum retorquens in vibrantem.

Per hoc igitur in sententia, nec vilo sensu, vniam rationem hypostaticam admitto, nisi totalem, & comparatam ex duobus partialibus modis Verbi respectibus, pro duplici extremo ex parte humanitatis vnionem, pro duplici extremo ex parte corporis vnionem. Ita Abol. paradoxo. 2. cap. 4. 2. & sequitur aperte ex dictis. Vnde vltimis habetur, vniam partialium illarum vnionum spirituales esse, nempe eam quæ animæ insidet; alteram vero quæ corpori inest, esse corpoream & materiale. Quod in sententia agnoscere vnionem esse modalem entitatem, admitti omnino debet, recte vidit Rubionius in 3. d. 1. q. 2.

Qua corpus vnit, est materialis & partibilis, sed tamen supernaturalis.

167. Displacent autem, qui putant vnionem corporis debere esse spirituales, ac indiuisibilem, quod affert Albertinus coroll. 9. de substantia, n. 15. & videtur anuere Lessius l. 12. de diuinis perfectis n. 51. eo quod augur argumentum, quod hæc vnio essentialiter sit supernaturalis, imò in vertice supernaturalitatis. Res autem corporea & materialis, non videatur posse esse entitatem ac secundum substantiam supernaturalem. Vel certe idcirco, quod hæc vnio spectet extremum spirituale & impartibile, nempe Verbum; ideoque debeat ipsa quoque, spiritualitate & impartibilitate potius. Hæc duo displicere, quod quoniam nulla occurrit repugnantia quominus entitas firma spiritualis, communicetur diuinis rei materiali atque corporeæ; tamen ut modus spiritualis afficiat subiectum corporeum, abhorretur à natura modi, eaque identitate seu non maiore distinctione, quæ locum habet inter modum & eius modificationem. Deinde si vnio hypostatica corporis esset spiritualis, & (quod Albertinus inde consequi putat,) impartibilis, certè facta quacunque modica resolutione alicuius particulæ corporis Christi per actionem caloris naturalis, atque adeo consecuta eius abiuunctione à Verbo, oportuisset totam præsentem vnionem perire, & nouam totalem subrogari. Cumque simul & semel ex variis Christi corporis partibus, aliquæ particula euaporarent, aliæ autem ex his vltimis dispositis aggenerarentur, & Verbo vnirentur; planè oportuisset acquiri simul & deperdi vnionem illam totalem vel etiam plures. Nullo porò modo satisfacit quod responderi Albertinus coroll. 9. n. 16. & disp. 4. q. 7. n. 7. dicens, vnionem istam tamen indiuisibilem extensiuè, tamen habere partes intensiuas, quarum accessione vel decessione, retineri possit ea variatio vnionis quam argumentum probabat. Sed quis non videt, partes illas intensiuas, si in vnione darentur, deseruituras tantum ad firmius connectendos easdem partes, non autem ad vincendas partes diuersas? Hoc enim est planè alienum ab

Theoph. Reynandi Christum.

intensione graduati, ut deseruiat extensioni. Alioquin dicere similiter liceret, habitum scientiæ extendi ad nouas conclusiones, per solam eiusdem simplicissimi habitus intensionem. Et in nutritione hominis, dicere liceret, animam firmius vniri capiti, accedente pedi noua parte alimenti. Quæ aded absconsa sunt, ut satis declarent, aduersarij his proferendis non nisi effugium aliquod quæsiuisse; nequam de dissolucione, quàm de eludendo argumento fuisse sollicitum.

Quare omnino admitto, vnionem hypostaticam corporis Christi, esse materiale & corpoream, etiam si Verbi respectum. Sicut creaturæ corporeæ essentialiter respiciunt Deum naturæ Autorem, qui vique spiritus est non corpus; & vnio humana quam vniam agnosco ex parte materiæ se tenentem, cum Font. 7. Met. c. 12. q. vnica l. 6. Rudio 1. phys. tract. 2. q. 6. n. 66. & Albertino disp. 4. de substantia, q. 5. & coroll. 5. n. 3. quamuis quia ab homine efficitur teneat se ex parte materiæ, sitque corporea, tamen respicit animam rationalem, estque corporis ac spiritus fibula ut Tertullianus dixit l. de resurr. Carnis. Quominus item vnio hypostatica corporis Christi, licet corporea, possit esse supernaturalis, nihil proferri video, quod persuadeat. Quæ enim repugnantia asseri potest, quominus ens corporeum possit esse essentialiter, & ut loquuntur, secundum substantiam, supernaturale? Aut quidni ordo ille ad Deum ut in se est, penes quem tota supernaturalitatis propriè dicta ratio desumitur, consensu non possit cum ente corporeo, illudque supernaturale reddere? Sic igitur philosophor de duobus partialibus vnionibus hypostaticis, quas in humanitate agnosco, ut quæ animam afficit sit spiritualis, quæ vero tenet se ex parte corporis, sit corporea, quamuis vtraque sit eminentissimè supernaturalis.

Nulla datur ambatum vnionum hypostaticarum vnio.

168. Partiales voco has vniones per extinsecam denominationem; quia scilicet afficiunt partes essentielles humanitatis, non autem quod verè vna illarum vnionum comparetur ad aliam ut pars ad partem, eique vniantur interiecto modali vinculo ut censuit Suares t. 1. 3. p. d. 17. l. 5. & Albertinus coroll. 9. de substantia n. 8. qui pro se adducit Capreolum & Caietanum; imò etiam S. Thomam 3. p. q. 50. art. 3. Vbi postquam dixerat, per triduum mortis Christi in anima & corpore remansisse vniones hypostaticas partium illarum cum Verbo, subdit cum S. Athanasio, humanitatem in resurrectione assumptam denno fuisse. Nempe propter vnionem vnionum hypostaticarum, denno tunc conseruatum. Sed hæc Glossa videtur textum destruere. Nam S. Thomas ibi agit de iterata humanitatis assumptione, facta in resurrectione Christi. Illa autem vnio vnionum hypostaticarum quam nunc excutimus, non est assumptio humanitatis, ut per se patet, ac ne assumptio quidè est vnionum hypostaticarum corpori & animæ insidentium, sed tantum est colligatio vnionum illarum. Ergo locus ille D. Thomæ, allegatur planè extra rem: Et si quid probaret, non tum probaret dari vnionem inter vniones hypostaticas corporis & animæ Christi, quàm probaret dari vnionem peculiarem humanitatis & Verbi, distinctam ab vnionibus partium humanitatis, quod ne aduersarij quidem admittunt, & meritò. Rectè enim intelligimus, humanitatem cum desinisset esse ob disruptam vnionem physicam corpus cum anima necentem, postmodum ea naturali vnione de nouo restituta cessasse de nouo assumi, non per vllam nouam humanitatis aut partium eius vnionem cum Verbo, sed per solam humanitatis Christi regenerationem, & nouam productionem ex noua vnitione partium eius

essentialium, qua posita & recto quocunque alio modo vnionis, siue illarum partium cum Verbo, siue vnionum ipsarum hypostaticarum inter seipsas, verissime dicitur, humanitatem vniri Verbo de nouo, quia de nouo est in ratione formae totius, quam partes diuinctae non obtinebant. Et verissime item dicitur, ea sola physica vnione partium essentialium de nouo posita, Christum de nouo accipere esse Christi hoc est personae subsistentis in humanitate integra de nouo constructa & restituta vt late contra Vicleffi insanas disputat Vald. l. 1. doctr. c. 43. Nihil ergo profuerunt aduersarij, quo illam vnionem hypostaticam inter seipsas vnionem confinent.

169. Nos autem impugnare eam primum possumus, ex superfluitate & inutilitate, quae ex proximè dictis videtur clara. Virgere praeterea possumus, vnionem non dari nisi inter ea quae se habent per modum actus & potentiae. Quamuis autem corpus & anima Christi ita se habeant, tamen vniones hypostaticae partium illarum cum Verbo, non ita se habent, cum neutra ad alteram inclinetur, ordinemve vllam ad eam dicat. Quinetiam subsistentiae creatae corporis & animae rationalis, quibus supplendis haec vniones deseruiunt tanquam viae, non se habent ad modum actus & potentiae, vt fatetur ipse Albertinus disp. 4. de substantia q. 2. n. 4. & 7. idemque affirmat Valq. 3. p. d. 32. n. 21. non sine sale & aceto in differentes, à quibus tot modos & omnia modis ac modorum modis peragi, rem ait esse valde ludicram. Annuit item Hurtadius disp. 2. phys. a. num. 1. 8. & probatur ex alibi stabilita completionem subsistentiae materiae, quae aliqui vbiuis extra hominem esset euidenter. Item probatur ex eo quod si in homine subsistentia animae se haberet ad subsistentiam materiae vt actus ad potentiam, fatendum esset subsistentiam materiae reddi subsistentem: quia quandoque actus communicatur & vnitur potentiae, communicat quoque ei suum effectum formalem. Quis autem dicat subsistentiam materiae esse subsistentem; idque per subsistentiam animae rationalis?

Quare verissime negabam, duas subsistentias homini connaturales habere se ad modum actus & potentiae, inuicemque vniri sub ea ratione. Ac ne verum quidem est eas vniri extendi sicut partes integrales eiusdem quanti, vt opinatur Hurtadius supra n. 124. tum quia nulla est necessitas talis vnionis inter duas subsistentias: Tum quia subsistentiae illae differant penes materialitatem & immaterialitatem. Vna quippe est spiritualis ac immaterialis, altera verò corporea & materialis. At inter duo entia quorum vnum spirituale sit, alterum materiale, non datur vnio extensiva; sicut neque inter duo differentia specie. Sed si datur vnio aliqua inter huiusmodi entia, non alia esse potest, quam actus & potentiae; cuius hoc loco defectum idem autor rectè agnoscit. Sicut igitur subsistentiae creatae & connaturales partibus essentialibus humanitatis, non vnuntur inter seipsas per modale vinculum interiectum, multoque minus per seipsas; (sic enim essent essentialiter coniunctae, nec possent perstare separatae.) Ita vniones hypostaticae, quae in Christo iisdem essentialibus humanitatis partibus superueniunt, & tanquam viae subrogantur subsistentijs earum connaturalibus, non sunt dicendae vinculari inter seipsas: siue seipsas, ne statuantur indissociabiles, siue interiecto modali nexu. Non refugio tamen quominus dicatur vna totalis vnio denominatione petita ab vna totali humanitate, quam nectunt eidem personae. Quod addo, quia si Pater assumeret corpus, Verbum autem assumeret animam, nemo diceret esse ibi vnicam assumptionem. Vnde male quis duas illas vniones denominat vniam totalem; non defectu vnionis vnionum, quae aequè posset produci inter duas illas vniones Patris & Filij respectiuas, ac inter duas

tendentes in eandem personam: sed defectu identitatis personae assumptis, & vtramque vnionem hypostaticam terminantis. Cum ergo in Christo, eadem persona Verbi sit extremum quod respicitur ab vtraque vnione hypostatica partibus humanitatis insidentibus, merito ambae illae vniones vni toti humanitati affixae, eamque ad vnum diuinum suppositum trahentes, denominari possunt vna totalis vnio.

Quae huius vnionis dignitas. Quaestio 3. Est summa, ac primum entitativè.

170. Expedita est vnionis hypostaticae existentia, & quidditas, ac multiplicitas. Restat tractanda quam praeterea excutiendum proposueram dignitas eius & nobilitas, cum ex alijs capitibus, tum nominatim ex firmitate & tenacitate. Est autem vniuersè & indistinctè loquendo, haec dignitas tanta, vt merito vnio hypostatica humanitatis cum Verbo, nobilissima habeatur & omnibus vnionibus supereminens. Nec est excipienda vnio inter diuinas personas, vt aliqui excipiunt allegato S. Bernardo 5. de consider. c. 8. Vbi prolatis compluribus vnitatibus, & inter eas hypostatica quam, vocat *dignitativam*, ait eam vnitatem tenere vnitatem Trinitatis, qua tres personae vna substantia sunt: secundo autem loco, illam praecellere, quae conuerso tres substantiae sunt vna in Christo persona. Non est inquam haec exceptio admittenda, quia personae Trinitatis non vnuntur in vna natura, sed sunt vnum simplicissimum cum ea. Vnde D. Bernardus non eam vocat vnionem, sed vnitatem: nec comparat vnionem personalitatum diuinam & essentiae, (quae reuera nulla est,) cum vnione humanitatis & Verbi, dans isti secundum honorem, vt loquitur cap. 9. *initie*: sed confert vnitatem Dei, (quae summa est non obstante personarum pluralitate,) cum vnitate Christi, quae secundum diuinam vnitatem est maxima. Quare agendo de vnione, quae intra Deum non habet locum, rectè dicitur vnionem humanitatis ad Verbum esse omnium vnionum nobilissimam. Quod male inficiaris est quidam apud Rubionum in 3. d. 1. q. 3. art. 1. Probat autem ex eminentia termini, in quem haec vnio dirigitur, nempe personae Verbi. Ex ordine quippe essentiali, huic vnioni consero ad tam excellentem terminum, refunditur in eam summa nobilitas, abundèque compensatur quicquid excellentiae & dignitatis in alios vniones quascunque deriuari posset ex quibuscunque capitibus. Sed vt veritas proposita dilucidior euadat, distinguenda est in hac vnione duplex dignitas atque nobilitas. Vna entitativa, quae est quasi materialis, altera formalis, & in ratione vnionis.

Occupat verticem supernaturalitatis.

171. Ad primum caput, spectat nobilitas generica vnionis hypostaticae; penes supernaturalitatem; & specifica penes essentiam, & munera huius entitatis, inter quae aliqui numerant sanctificationem formaliter & immediate collatam. Et de supernaturalitate quidem dubitare non licet; cum haec vnio aded transcendat quancunque naturae creatae capacitatem & exigentiam. Aliquando tamen vocatur à Patribus vnio *physica* siue *naturalis*, non vt negetur ei supernaturalitas, sed vt excludatur vnio affectiua à Nestorio inuecta, quae non est vera vnio; assertaturque verè inter humanitatem & Verbum intercessisse vnionem realem. Sic se ipsum purgavit S. Cyrillus, reprehensus à Theodoro, quod vnionem humanitatis ad Verbum vocasset naturalem & physicam. Audi enim Anastasium cap. 8. *id. 17.* [S. Cyrillus, lumen illud Patrum celeberrimum & beatissimum, Apostolos secutus, docet naturam esse veritatem. Quare multis quoque operum suorum locis,

locis, nominatim in Christo *naturalē naturitatem*, & *naturalem vimem*: quas voces cum Theodoretus reprehendens, explicat ipsum diuinus Cyrillus in Aphetis, pro duodecim Anathematismis scripsit; pologizans, quos pro duodecim acceptissē Apostolorum dicens, *he physicum seu naturale* accepisse, Apolloniorum more, pro vera: cui Ægyptiorum & Alexandrinorum confutatio maximam contemnit, quæ *naturalia* vocate conseruato, *vera rerum*. Hinc cum alter alteri *verā locutionē*, dicere solet in colloquijs; *physica*; (*naturalia*) nunc dico, hoc est verū.) Simili loquendi vii sæpe diciuntur quidam, Sacramenta non legi causare phantasiam quibuldam, (hoc est verē & reipsā, tamen si supernaturaliter:) & Christi humanitatem, fuisse physicum Verbi instrumentum in peractandis miraculis, quæ tamē supra naturā vires eliciebantur. Itaque nobilitas visionis hypotaticæ ex supernaturalitate, & quidem essentiali, ascendenz substantiam, rara esto. Quia enim cum ratio supernaturalitas essentialis formarum creaturarum, petatur ex enectione ad modum efficiendi diuinum; sicut nulla est creata entitas, per quam hominibus, nec aliis aquè bene participet modum efficiendi diuinum, ut notum est; ita nulla fingi potest de rebus creatis supernaturalitas, quæ cum illa possit de nobilitate contendere.

Specifica eiusdem nobilitas, summa.

173. Nobilitas item specifica quæ docitur ex differentia essentiali iuncta cum genere, summa omnino est in hac vnione, tamque præcellens, vt omnia alia factus depreffa & iacenta habeat. Est enim formalis ipse vnus cum Deo, & tam inmensè tamque è propinquo Deum attingit, vt non possit intimius & propinquius. Quæ ex causa non solum omnia accidentia ordinis cuiuscunque, sed etiam omnes substantias creatas transcendit. Nec creatas tantum de facto, sed & creabiles quæcunque vi. Nulla quippe est creabilis substantia nisi naturalis, vt alibi disputatur. Quare quo hæc hæc vnio ob illum tam vicinum accessum ad Deum, præferat omnibus substantiis creatis, eodem hæc omnibus quocunque substantiis creabilibus anteponenda est. Non me later, controuerfiam esse inter Doctores, an accidentia supernaturalia sint substantiis naturalibus digniora, ac nobiliora. Et quamquam Molina reclamet 1.ª p. q. 12. art. 7. disp. 2. a. 2. tamem cõlat receptiorem sententiã, quæ Scoti est in 3. d. 13. q. 1. littera K. fere, substantiam est ordinis inferioris, esse accidentem quocunque est supernaturali, & quantum eminens, nobiliorem, eo quod esse substantiale sit natura sua subsistens, magisq. participet perfectionem esse diuini quam esse accidentis. Leges quo in eam semper disputant Suarez d. 32. Met. scilicet 2. n. 3. 1. & 3. 1. (quamquam quid postea circa hoc ambigunt l. 6. de gratia cap. 1. n. 1. 4.) & Fonseca 7. Met. cap. 1. q. 2. l. 1. Tamem modò substantialis qualis est hæc vnio, alia esse ratio debet, quam accidentis comparari cum substantijs; nec hærendum est in imperfectione vel potius infirmitate esse modalis ratione cuius secundum quid videtur cedere quibusvis substantijs quæ sunt entia firma, & rata. Eam quippe imperfectionem non esse attendendam, cum quaeritur siue hæc vnio perfectior simpliciter quam substantia quælibet, ex eo patere potest, quod secundum illam rationem; hæc vnio cedit quibusvis accidentibus firmis, etiam naturalibus, quibus tamen etiam videtur, hanc vnionem (quippe substantialem,) non esse deprecatoriẽ.

Quare, ego quidem, modum hunc supernaturalitatis
simam & substantialem, quamvis quoad generalem
modum entis infirmi rationem, obligationem aliquam
fubeat; tamen tante eminentiæ ex specie sua esse cen-
seatur, ut non possit prout sublimius. Idque præsertim
valde de unione hypostatica efficiente animam Christi.

Nam eam quæ afficit corpus, supra admissimus esse
materiale & corpoream, quippe proportionatam
modificatio quod afficit. Eoque nomine talis modus
videtur cedere modis aliis substantialibus spiritualibus,
ut substantiæ connaturali Angelorum, vel animi
rationalis, & multo magis substantiis ipsi spiritualibus.
Sed ea præcellentia, non est nisi secundum rationem
illam genericam. Quæ enim sunt spiritualia, quoad
rationem illam genericam, præstant materialibus &
corporeis. Eoque ex capite, non substantiæ tantum
ac modis substantialibus spiritualibus, sed & accidentia spiri-
tualia se non infirma, sunt nobiliora hæc viiione hypo-
stastica se tenente ex parte corporis. At quod est secundum
viam rationem genericam nobilis, potest at
tentiis alijs rationibus essentialibus, & præsertim vici-
ma ac specifica, esse ignobilis. Quod effectum quavis
a Valque 1. 2. d. 1. r. n. 48. reijciunt, petendo aperte
principium, hoc est dicendo, eo ipso quod genus ali-
quod est perfectius, totam latitudinem illius per-
fectiorem esse; Tamen admittitur a D. Thom. 2. 2. q. 2. 3.
art. 3. q. 3. & a Valentia ibid. d. 3. q. 1. p. 3. *sub finem*, &
ab alijs multis quos nominavi in Mor. dist. 4. num. 3. 4
Itaque nihil verabit, quominus hæc viiio tametsi ob
materialitatem suâ sit secundum rationem genericam
materialitatis deprecioris entibus quibusvis spiritualibus,
tamen secundum specifiçam ipsam præcellat;
so ique viiioni quæ Christianima Verbo iungitur, in
ratione materialitatis cedat, in cæteris sit æqualis.

Non tamen sanctificat formaliter.

174. Spectat præterea ad specificam nobilitatem huius vnionis, iuxta nonnullos, quod formaliter ac scripta sanctificare humanitatem Christi, non tantum vt condino, seu vt via, & nexus sanctitatis substantialis adueniētis à persona Verbi ab ipso Christi celebratae Ioannis 10. cum dixit *quem Pater sanctificauit, & misit in mundum*, sed etiam per modum formæ sanctificantis prius natura quam per eam adueniat sanctitas substantialis. Ita videtur sentire Suarez t. 1. 3. p. d. 18. s. 1. §. *Sed quaerit*. Quamuis enim fusc confirmat li agatur de sanctitate propria Christi hominis, vnionem non esse nisi viam, ad eam, & conditionem requiramus ad formam sanctificantem, tamen admittit humanitatem vt naturam, sanctificari formaliter per vnionem, & per eam pro vt est præcisè donum creatum; sanctificationem; & insignem excellentiam ac veluti consecrationem conferti humanitati; quod esse perinde videtur, ac dicere, vnionem esse quidem viam ad sanctitatem summam & personalem, tamen esse quoque formaliter sanctitatem naturæ.

At concedendum non esse vnioni, munus formaliter ac per seipsum sanctificandi, affirmat Ragusa 3. p. disp. 67. §. 2. Pelant. q. 7. art. 1. disp. 1. Torres Opus. 6. de gratia, disp. 1. o. dub. 2. n. 2. Vasques 3. p. d. 4. cap. 4. Propositos 3. p. quest. 7. n. 3. Sed vix afferunt quod rem conficiat. Tantum enim adducunt pronuntia, ex quibus habetur vnionem non esse nisi viam respectu sanctitatis propriæ Christi, & perfectæ substantialis: & Patres, qui humanitatem hac vnione sanctificatam dicunt, interpretantur de conditione requisita ad infinitam Christi hominis sanctitatem, quæ Deitate confertur. Non tamen excludunt sanctificationem illam humanitatis vt naturæ per vnionem prius natura in ea receptam, quam personaltate diuina terminetur, & Deitate perfundatur. Ratio verò quam adhibet Vasques disp. 30. cap. 3. & optimam censet, videtur admodum debilis. Aut enim, si vnio esset plusquam conditio ad sanctificationem proveniente ad Deitatem, sequeretur aperte, non posse assumi diuinitus naturam irrationalem. Nam vbi impossibilis est effectus formalis formæ intrinsecè inherentes, impossibile est tale

formam inherere. Natura autem irrationalis, est incapax sanctitatis. Non potest igitur recipere vnionem. Hanc rationem nego esse validam. Falsum quippe est, sequi ex dictis, naturam irrationalem non esse assumptibilem. Nec id propter ratio ex impossibilitate communicandi tali naturæ effectum formalem sanctificationis, si is tribueretur vnioni. Sicut enim nihil est quod obstat videatur, quominus gratia habitualis collocetur diuinitus in lapide, isque nihilominus non dicatur sanctus, nec fiat obiectum amoris amicitiae diuinæ, sed tantum dicatur habens illam formam quæ in subiecto capaci præstat effectum illum moralem reddendi sanctum & obiectum dilectionis; ita nihil est quod vetet, vnionem collocari in natura irrationali, & in ea esse modo merè physico. Distinguendi namque sunt in gratia & vnione, effectus formales duplicis generis, physici scilicet & morales. Et quamuis physici non possint suspendi, sed communicata forma, ipsi quoque necessarii communicentur, tamen ob subiecti incapacitatem effectus formales morales facile possunt inhiberi: & talis est sanctificatio, prout eo nomine intelligitur ratio formalis terminandi amorem amicitiae Dei, non autem duntaxat, possessio formæ essentialiter idoneæ ad id præstandum, si subiectum sit capax, qui est physicus formalis effectus gratiæ sanctificantis. Et eodem modo philosophari licebit de vnione hypostatica, nisi aliud addatur.

175. Ratio igitur, ob quam diximus modum vnionis non sanctificare humanitatem vt naturam, nec esse formaliter sanctitatem, præcisa personalitate quam aduehit, ea duntaxat est; quod vnica simplex forma non possit habere duplicem effectum formalem physicum. Atqui vnio habet pro effectum formalem esse nexum humanitatis & Verbi. Non igitur potest propterea habere illum effectum formalem, quem certum est gratiæ habituali esse tribuendum, nempe formalem sanctificationem naturæ cui coniungitur. Qua ratione alibi probatum dedimus quod cum S. Thomas 1. p. q. 3. art. 1. ad 3. & Scotus in 1. d. stin. 27. quæst. 3. *Littera H.* asserimus circa effectum formalem actionis quæ species expressa pendet ab intellectu; negantes eam actionem reddere intellectum formaliter attingentem obiectum; siue negantes v. am illam ad terminum in mente producendum, esse formalem obiecti representationem; sed id soli illi termino producto vindicantes: eo quod actio alium iam effectum formalem præstet, qui est esse dependentiam, siue viam ab agente; nec pat sit formis diuersis, eisdem assignate effectus formales; vel eidem simplici formæ plures ac diuersos effectus formales tribuere. Nec occurrit etiam fortior via, ad probandum quod visio beatifica non sanctificet formaliter, contra quam paucis recentioribus est visum. Quia enim visio est formalis representatio Dei vt in se est, idque habet pro effectum formalem in se ipso & essentiali, non possumus ei præterea arrogare munus sanctificandi formaliter. Idemque est de vnione hypostatica, quæ cum suapte natura sit nexus, habeatque pro effectum formalem vinculationem humanitatis cum diuino supposito, non est quod ei præterea alium effectum formalem tribuamus, constituendi scilicet per seipsum, sanctum & gratum Deo: ad quod non sufficit eminentia alicuius formæ in ordine supernaturali, sed necesse est vt hoc sit proprium munus formæ ad ordinem supernaturalem spectantis, & suapte natura ad sanctificandum destinatas.

Est physice nobilior habituali gratia, & visione beata.

176. Cæterum hæc non obstant, quominus vnio hypostatica sit simpliciter nobilior physice, gratia habituali; de quo anceps aliquando fuit Suarez; sed

rectè 1.7. de gratia cap. 2. §. n. 3. affirmat vnionem hypostaticam esse physice nobiliorem, eo quod vnio sit aliquid substantiale, & habeat effectum formalem longe diuiniorem; nempe constituendi Deum hominem. Quanto ergo differentius nomen est *Deus homo*, quam *homo sanctus* tanto altior physice est vnio hypostatica, quam gratia habitualis. Vltius vero colligere indidem licet cum Scotus in 3. d. 1. q. 1. *Littera E.* vnionem hypostaticam esse etiam physice præstantiorem visione beatifica: quod inficiari videtur Durandus in 3. d. 1. q. 1. n. 10. & latè quidam apud Rubionum in 3. d. 1. q. 3. art. 1. argumentatus ex eo quod visio beatifica sit propria naturæ intellectualis: vnio autem hypostatica respicit terminum ignobiliorem, & imperfectiorem quam visio; vnio enim spectat proprietatem relatiuam, visio autem Deitatem. Tandem ex eo quod visio nostra beatifica, fuerit finis vnionis hypostaticæ, Idcirco enim Verbum caro factam est, vt redempti & abluti beateremur. Quas rationes ita enodatur Rubionus in fine primi illius articuli, vt ad primam dicat, non quoties subiectum est necessarii nobilior formam esse nobiliorem: ac proinde quamvis visio beatifica deponat subiectum intelligens, vnio autem hypostatica possit cadere in subiectum irrationale, negat Rubionus idcirco visionem esse nobiliorem. Eodem sane argumento probatur, omnem planè sensationem & vegetationem, esse nobiliorem vnione hypostatica cum actus illi cadant tantum in substantias viuentes, quod non habet vnio. Ad secundam verò rationem respondet citatus auctor; vnionem hypostaticam non tantum terminari ad proprietatem relatiuam, sed ad totam diuinam personam quæ essentialiter includit, nec verum esse quod Deitas sit perfectior & nobilior proprietate relatiua. Directius verò potest responderi, quanquam formalis ac immediatus terminus quem respicit vnio sit personalitas; tamen quod necessarii & indissolubilitèr habet rationem termini mediati, esse Deitatem; eamque directam & formalem vnionem cum proprietate relatiua, mediatam autem cum Deitate, esse veram & physicam coniunctionem cum Deo: qualem non præstat visio, tamen directè & formaliter spectet essentialitèr, eique coniungat hominem accidentario modo longè dispiciore, quam sit substantialis & personalis coniunctio. Tandem ad tertium respondet Rubionus, non semper finem esse nobiliorem ipsæ quæ ad finem sunt, sed id tantum valere semper in fine vltimo qui est Deus; alia verò interdum ex diuina voluntate posse ordinari non vltimò ad aliquid ignobilius; & ita in hac re contigisse. De quo plenius cum de fine Incarnationis, vbi de Christo ipso hæc difficultas agitur.

Vnio hypostatica an summè nobilis, formaliter, & in ratione vnionis. Pars negans.

177. Satis de entitativa nobilitate vnionis hypostaticæ. Nunc spectanda est nobilitas formalis, quæ vnioni conuenit prout est vnio & nexus duorum. Qua in parte Durandus in 3. d. 5. q. 3. num. 7. quamuis admittat vnionem hypostaticam humanitatis ad Verbum esse maximam secundum dignitatem, nempe entitativam, propter nobilitatem extremorum, & excellentiam finis quem respicit; tamen quantum attinet ad rationem vnionis intrinsecam, negat eam esse maximam omnium vnionem. Et probat, quia per vnionem aliqua dicuntur vnum: Ratio autem vnus, est ratio indiuisibilis; ergo illa vnio est maxima prout vnio, cuius extrema magis & intimius efficiuntur vnum per eam. Atqui extrema vnionis materiæ cum forma, & aliarum quarundam vnionum, efficiuntur magis & intimius vnum per vnionem, quam extrema incarnationis per vnionem hypostaticam: constituunt enim vnum per essentialitèr

quod est ex natura & supposito vnum; nec materia potest à forma separari, salua consuetudine; & natura sua; quæ est nota intimitatis magnæ. Extrema autem unionis hypostaticæ, nec sunt vnum per essentiam, sed tantum supposito; nec sunt inseparabilia ab invicem. Igitur unio hypostatica, in ratione unionis, non est omnium vnionum nobilissima.

Lenia verò & inefficacia videntur quæ adducit Suarez t. 1. p. 4. g. 1. Vt probet, compositum ex hac unione relutans, esse magis vnum quam cetera composita, ex materia & formæ vnione coalescentia. Arguitur enim ex maiore Verbi divini perfectione & simplicitate, quam sit perfectio, & simplicitas formæ respectu materiæ. Quo enim actus est simplicior, eo putat illum perfectius & intimius pervadere posse formam, eique penitus iungi; quod in maiore compositi vnitate redundat. Secundo idem probat, ex eo quod vnitas ex supposititate & natura, reperitur etiam in Angelis, qui compositionem ex materia & formæ relutantem ex ea vnitate, non admittunt; quod est indicium vnitatem ex natura & supposito esse maiorem, quam sit vnitas ex nexu materiæ & formæ, maxime in creaturis quarum subsistentia non distinguitur plenè ac perfectè à natura, sed tantum ut modus à modificatio. Hæc tamen parum vigent. Quid enim confert maior extremorum perfectio aut simplicitas ut vnio sit maior, cum æquè sequatur vnio, si extrema imperfectiora & crassiora sint indistantia, & per virtutem æqualem vnitatem iungantur, ac si sint perfectiora & minds composita. Potest quidem simplicitas, seu potius tenuitas maior, in corporalibus iurare ad facilius aut melius causandam indistantiam, siquæ conducere ad vnionem & vnitatem maiorem. At supposita indistantia & intimitate perfecta, quæ non minor est inter materiam & formam, quam inter naturam & suppositum extrinsecum, maior extremorum perfectio aut simplicitas, nihil promouet vnionis perfectionem, aut vnitatem relutantem inde rotius. Quin etiam ex maiore vnitate compositi, non sequitur maior perfectio unionis in ratione unionis: quia vnitas illa maior, potest sequi ex conditione compositi quod ex paucioribus compingitur, cuiusmodi est Angelus præ homine, & modificatum cum suo modo collatum. Et etenim copulator abique vinculo intermedio, atque ad id est cum eo magis vnum, non tamen magis vnum. Maior ergo perfectio in ratione unionis spectanda est penes maiorem vim vnionis, quæ esse potest vbi non erit maior vnitas compositi relutantis. Quod itaque Angeli non sint capaces compositionis ex materia & forma, sint verò capaces compositionis ex natura & supposito, etiam si fortassis arguitur vnitatem ex natura & supposito, ut sic, esse maiorem vnitate ex materia & forma; non tamen arguit vnionem Angeli cum sua supposititate, prout vnionem, esse maiorem vnione materiæ & formæ; cum ne vnio quidem possit proprie dici, quod item valet, de cuiusque subsistentia creatæ compositione cum propria natura. Quare nisi aliæ efficaciores probationes adducantur, indemonstrabitur Durandus, quoad maiorem illam perfectionem, quam in ratione unionis, censet inesse vnioni inter materiam & formam, aliisque præ vnione hypostatica.

Eligitur affirmans, & probatur efficaciter.

178. Hoc itaque ut conuellamus, argumentandū est ex maiore virtute vnionis: Nihil enim magis pertinet ad rationem formalem unionis prout est vnio. Ea autem virtus formaliter vnionis duo extrema, eo est perfectior, quo extrema magis distantia vniantur. Propterea enim vnio animæ rationalis cum corpore, est simpliciter nobilior quavis alia vnione naturali quia ne-

que spiritum & materiam. Atqui extrema quæ per vnionem hypostaticam vincuntur, infinite distant; Igitur inest ei vnioni vis vnionis perfectissima, & absolute omnium maxima. Egregie omnino hanc rationem expressit Rusticus dialo. contra Acephalos *ferè in fine*. Cum enim hæreticus Monophysita qui ibi colloquens inducitur, inde probaret, vniam effici in Christo naturam ex humanitate & Deitate, quod vnio hypostatica maior sit vnione animæ & materiæ, ex qua resultat vna natura, conclusissetque in hunc modum. [Si igitur ex minore vnitione vna natura sit, multo amplius ex maiore; vna verò hominis est natura. Multo amplius igitur, diuinitatis & humanitatis vna natura est.] Responder Rusticus. Ante demonstrationem habes obstupescere; admirando enim ego tecum confiteor, quia maior vnio est in Domino Christo, & quæ multo maius effecit, & vniam tamen naturam minime fecit: tanto enim vnio Deitatis & humanitatis, quæ in Domino Christo facta est, illam quæ fit in homine superexcellit, & ipse vnitionis effectus, quanto longius à se distantia vnuit: multum namque & quantum dici non potest superat, ut Deitatis & humanitatis, vel solum vna possit esse persona: quam ut animæ & carnis non solum vna persona sit, sed & fiat vna quoque natura: Deus enim in infinitum, & quantum dici non potest, superat creaturam, & tantum quod distat vici vnio effabilis in vniam personam ducens, tam longè naturæ terminis, seu rationibus separata: anima verò paruum quid carnem excellit: conferua enim sunt vtrique & creaturæ ex nihilo facta à creatore. Si verò Dei virtus infinita non esset, minime tanta ex nihilo constare fecisset: ab eo enim quod nullatenus est, distant omnia infinite. Si igitur Dei quidem virtus infinita est, nostræ autem finita substantiæ, magna illa & superfulgens vnio est, quæ valuit inter illa tantum discrepantia vniam personam facere: sicut enim superexcellit virtus eius, qui montem suspendit ad cælum & illi coniungit si possit, vel contingat id fieri, ultra illum qui gelum monti coniungit, sic vnio quæ in Christo est facta, eam quæ per singula in communibus hominibus fit. Veruntamen & illud inquit, quia non necesse est à maiore vnitione maius aliquid effici; alioquin quantum amplius aliqua vniantur, tanto potentius vniantur: sed ea quæ confunduntur, ultra ea quæ minime confunduntur, amplius vniantur, ut humentia. Rursus anima, minime confunditur corpori, non tamen maior est eorum quæ confunduntur vnio, vnitione rationalium animarum ad propria corpora, hanc enim solus facit Deus, illa verò subiaceat etiam nobis. Super hæc verò indefinite assumpta est maior. Responso verò sufficit, & si definitè dicatur, veluti si quis dicat inopinabilior, mirabilior est enim sic fieri vniam personam, & non vniam naturam, quam illo modo vniam personam vniamque naturam. Non potuit splendidius & dilucidius ratione præcellentiæ vnionis hypostaticæ in ratione vnionis, & formaliter sumptæ, aperire.

Ad rationes in contrarium.

179. Inde verò eliduntur quæ à Durando opponantur. Negandum quippe est, vnionem materiæ & formæ esse maiorem vnione humanitatis ad Verbum, ut Rusticus rectè negauit. Quod autem compositum ex materia & forma, sit vnum & natura & suppositum, in primis non id habet vi unionis intercedentis inter materiam & formam. Posset siquidem ea vnio deferuire ad compositionem nudæ humanitatis, non resultante inde supposito. Deinde vnitas naturæ & suppositi, non est signum vnionis formaliter perfectioris; cum possit ibi reperiri, vbi nulla est vnio, ut in Angelis. Cum autem illa duplex vnitas, reperitur ibidem

vbi

ubi est vnio, vt in homine, signum duntaxat est multiplicioris compositionis, quæ longè aliud est quàm maior perfectio vnionis, formaliter vt vnio est. Quid quod composita ex materia & forma materiali, sunt vnus supposito & per essentiam, absque vnione: sanè subsistentia quæ in eis reperitur, cum sit modus, vnitur seipsa & absque vnione intermedia. Forma verò nectitur materiæ per ipsammet aduersionem quæ fit ex materia, quia ea actio trahit formam, & affigit eam materiæ, etiam si nullus alius modalis nexus interueniat. Vt quid ergo Durandus compositionem ex materia & forma vult esse indicium vnionis perfectioris? Non denique videtur ad rem esse, quod addebat Durandus, de inseparabilitate materiæ & formæ ab inuicem in forma pereat, cum tamen extrema vnionis hypostaticæ, sint separabilia, & vtrumque superstes esse possit post separationem, vt paruit in triduo mortis Christi. Inde enim potius colligenda est caducitas vnionis naturalis inter materiam & formam, quæ cedit potius in deprecationem quàm in decus vnionis illius, & tenacitas ac firmitas vnionis hypostaticæ, ac extremorum quæ ipsa inuicem nectit. Non enim colligat partes hominis essentielles ad inuicem, sed vtramque earum coniungit Verbo, & idcirco quantumvis partes illæ à se inuicem disungantur, persistat tamen vnusquisque earum vnio hypostatica & nexus cum Verbo. Quare Durandus, quantum video, ea profert aduersus perfectionem vnionis hypostaticæ, quæ si quid probarent, eam potius euincerent excellentiorem & maiorem. Quod tamen maior illa tenacitas & firmitas vnionis, non spectat ad nobilitatem maiorem vnionis in ratione vnionis, de qua hæcenus egimus, seorsim consideranda est.

Vnionis hypostaticæ nobilitas ex perpetuitate, etiam in triduo mortis.

180. Attendendo itaque ad vnionis nobilitatem secundum quid, quæ duci potest ex firmitate & indissolubilitate, statuo quoque vt certum, vnionem hypostaticam humanitatis cum Verbo, nullis alijs vnionibus cedere. Est enim perpetua, & ne interuentu quidem mortis Christi destructa: quia quamuis in morte Christi humanitas desierit copulari Verbo, & Deus desierit esse homo; tamen vnio vtriusque partis cum Verbo perseverauit, solumque destructa est & deperdita vnio naturalis partium essentialium inter seipsas, sine qua, nec humanitas est, nec homo; superstitibus tamen humanitatis & hominis partibus, & pristinam suppositionem retinentibus. Hanc sententiam de perseverantia perpetua vnionis hypostaticæ, indubitam esse debere Catholico, tradit Leonardus de Vriano, tractatu de sanguine Christi cap. 6. & mihi videtur de fide, dummodò tamen non intelligatur nisi de vnione cum partibus, quandiu sunt de ratione, & integritate humanæ naturæ, vel corporis ad eam pertinentis: quod addo, propter minutas quasdam partes, quæ vi caloris naturalis erumpebant è Christi corpore, cessabantque pertinere ad integritatem humanitatis & corporis Christi, & idcirco amittebant vnionem cum Verbo, præsertim cum resumienda ultra non essent intra humanitatem. Demptis ergo minutis hiis partibus, quæ quamdiu intra corpus erant & ad Christum pertinebant, Verbo copulabantur; desierunt autem Verbo vniri post euaporationem earum è corpore; cæterarum omnium hominis partium, cum essentialium, tum integralium, vnionem cum Verbo, aio fuisse perpetuam, ex quo primùm facta est, & nunquam dissolutam fuisse, idque assero: certa fide esse tenendum. Sanè si quæ occasio vnquam fuit, suspicandi disruptam fuisse vnionem humanitatis vel partium eius cum Verbo, non fuit maior vnquam aliàs quàm

in Christo morte, & per triduum illud quo anima Christi à corpore diuisa fuit. At Christi corpus & animam, per tempus illud mansisse vnita Verbo, certissimum est ex illis fidei articulis quibus profitemur Deum esse passum, mortuum, & sepultum, ac ad inferos descendisse. Nihil quippe eorum de Deo in se dici posset, cum Deus in se neque pati, neque mori, neque sepeliri, neque descendere possit. Dicuntur ergo de Deo, partium ratione animæ quæ ad inferos descendit; partium ratione corporis, quod mortuum est absque anima, & sepulture mandatum.

Suffragium SS. Patrum.

181. Firmat hanc veritatem traditio Patrum. Gregorius Nyssenus, orat. 1. de resurrectione, exposita assumptione & corporis & animæ Christi à Verbo, subdit. [Deum qui totum hominem per suam cum illo coniunctionem in naturam diuinam mutauerat, mortis tempore à neutra illius, quam semel assumpserat, parte recessisse. Nunquam enim illum suorum munusum perierit. Diuinitas ergo, voluntate quidem animum à corpore disiunxit, sed in vtroque tamen se manere demonstrauit. Nam per corpus, in quo corruptionem ex morte prouenientem non admittit, euerit eum, qui habebat mortis imperium; per animum autem latroni perfecit aditum in Paradisum. Vtrumque autem, eodem tempore perfectum est; Diuinitas, per vtramque hominis partem, hæc bona præstante, vt per corporis incorruptionem mortem ipsam dissolueret, per animi verò in sede propria constitutionem, hominibus aditum in Paradisum aperiret. Quoniam igitur duplex est hominis concretio, simplex autem atque vna diuinitatis natura, cum homo dirimitur atque distrahitur, Diuinitas ipsa, quæ indiuisa est, non separatur, sed contra potius propter vnitatem naturæ diuinæ, quæ vtrique hominis parti ex æquo inest, & quæ seuncta, separataque erant, rursum coeunt, & coniunguntur. Atque ita ex partium coniunctionum diuisione mors sequitur, ex diuisarum autem coniunctione resurrectio.] Quasi diceret, mors & resurrectio solam humanitatem immediatè & intrinsecè affecerunt, & disruptionem ac reparationem naturalis vinculi quo coalescit aut dissoluitur humanitas affectatæ sunt; nihil autem illis, & vnioni hypostaticæ quæ illibata semper mansit, & partes quas solas immediatè & intrinsecè afficit, semper Verbo iunxit, etiam ab inuicem diuisas. De huius vnionis perpetuitate, videndus idem Nyssenus Epistola ad tres mulieres pag. 1092. & 1093.

Nazianzenus orat. 36. n. 20. [Eodem in genere mihi illud quoque esse videtur Deum, Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti. Neque enim quod quidam opinantur, ipse, vel à Patre, vel à sua diuinitate quasi passionem extingente, ob idque sese à perpetuo corpore colligente atque contrahente, derelictus est. (Quis enim eum vel, primum humanitus gigni, vel in crucem ascendere coegit?) Verum in seipso nostra representat. Nos enim eramus derelicti illi prius atque contempti, nunc verò per impatibiles illius passiones, assumpti ac seruati. Quemadmodum nostram quoque insipientiam ac peccatum sibi arrogans, quæ deinceps in Psalmo sequuntur, pronuntiat. Si quidem vicissimus primus Psalmus manifestè ad Christum refertur.]

S. Augustinus tract. 47. in Ioann. [Si dixerimus quod Verbum Dei posuit animam suam, & iterum sumpsit eam, metuendum est ne subintrat praua cogitatio, & dicatur nobis: ergo aliquando anima illa, separata est à Verbo; & aliquando Verbum illud, ex quo suscepit animam illam, fuit sine anima. Video enim fuisse sine anima humana Verbum, secundum quod in principio

principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Ex quo enim Verbum caro factum, ut habiteret in nobis, & susceptus est à Verbo homo, id est, totus homo anima & caro, quid fecit pulvis, quid fecit mors, nisi quod corpus ab anima separatum? Animam vero à Verbo non separavit: si enim mortuus est Dominus, imò quia mortuus est Dominus, (mortuus est enim pro nobis in cruce,) sine dubio caro ipsius, exspiravit animam: ad tempus enim carum, anima deseruit carnem, sed redeunte antiquum, anima deseruit carnem, sed redeunte anima resurrexerat: à Verbo autem animam esse separatam, non dico. Latronis animam dixit, *hodie mecum eris in Paradiso*: fidelem latronis animam non deseruit, & deseruit suam? Absit: sed illius ut Dominus custodivit, suam vero inseparabiliter habuit.]

181. Autor sermonis de Baptismo S. Cyprianum. [Conveniunt simul sempiterna divinitas, & temporalis humanitas, & eo tenore utriusque naturae facta est unitas, ut impossibile sit, quod iunctum est ab invicem separari; sed Verbum & caro sic sunt una essentia, ut perfectam & integram sinceram coniunctio faciat unitatem. Nec iniuria est, sed gratia Dei si quod minus videtur digniori iungatur; cum inferior naturae contumeliam probumque peccati non contrahat: nec est minoratio maiestatis, protectio paupertatis; nec alteritudo Dei in aliquo humilitas dispensator a dehonore. Ex eo quod addit, inferiorem naturam, ostendit in Christo contumelia peccati, vides anteriore illa verba, quibus dixit Verbum & carnem esse unam essentiam, non fudere errore Monophysitarum. Unam ergo essentiam dixit, pro uno compositum, ex Verbo & humanitatis partibus, quod compositum, agnoscat nunquam fuisse dissolutum.]

Cyprianus Carthagenensis Episcopus, in nuper edita epistola contra Nestorianos ad Vitalem & Constantium, late confirmat, nunquam Verbum discessisse ab humanitate Christi, cuiusque partibus. Seligo quaedam. [Nemo sacrilego spiritui audeat separare, quod videt in caelo & in terra, unitatem inseparabili permanere. Sicut enim ab omnipotentia Deitatis, homo Christus se suis esse non potest alienus; ita & ab his qui in hominem & circa hominem gesta sunt, separari non potest Deus. Natus ergo est homo qui nondum fuerat, quia Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Simili modo passus est impassibilis perpassibilem quem suscepit, & immortalis mortuus est, & qui nunquam moritur, resurrexit. Neque enim vel in passione desuit illi homini Deus, alioquin non est Dominus glorie crucifixus. An dicimus Deum in suscipio homine, etiam apud inferos non fuisse? Et infirmitas? [Quis ille est qui petras scindi, terram commoveri, Solem obsecrare, diem fugere, velum templi in duas dividi partes efficit? Nunquid homo tantum? Nonne etiam Deus? Ergo ei nec in cruce, nec in morte, nec in sepulchro, nec in inferis desuit.] Haec ille, ut S. Cyrillus in Concilio Ephesino appellavit, *venerandum & multum religiosum Episcopum*, quae Vincencius quoque Lyrinensis cap. 41. *commonitorij sanctum* appellat ac celebrat. Nec est quod quis dicat illam agere de separatione Nestorianam quam ibi ex instituto impugnat. Quamvis enim id verum sit, tamen ad errorem Nestorij pertinet, separare partem essentialem Christi, à Deo; etiam ab alia adiunctam per mortem, idque aperte intendit S. Capreolus univèrsa propè epistola.

183. S. Leo serm. 17 de passione tractandum proponit quomodo Patet. 1. Christus se à Patre derelictum contemnit. [Ne simplex & inexcusatus auditor ita acciperet verba dicentis, *Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti?* tanquam fixo Iesu in crucis ligno, paternam ab eo Deitatis omnipotentia recessisset, cum in tantam unitatem Dei & hominis natura conveniret, ut nec supplicio potuerit dirimi, nec morte disiungi. Ma-

nente enim in sua proprietate utraque substantia, nec Deus dere iquit sui corporis passionem, nec Deus fecit caro passibilem: quia divinitas quae erat in dolente, non erat in dolore.]

S. Fulgentius ad q. 1. Ferrandi *sub medium*. [Illo quoque exemplo, inseparabiles personas Patris, & Filij, & Spiritus sancti convenit ut credamus, quod ipse unigenitus Deus, sic in unitate personae suae, naturam divinam humanamque coniunxit, atque univit, ut à se omnino non possent separari. In una enim persona unigeniti Dei, qui tanquam sponsus processit de thalamo suo, inseparabilis permanet utriusque naturae unitio. Nec ideo debet aliquis aestimare utramque ab invicem divelli potuisse naturam, quia per susceptionem mortis, & caro exanimis in sepulchro iacuit & anima in infernum carne moriente descendit. Quandoquidem etiam cum interueniente morte anima discessisset à carne, inseparabilis in Christo utraque natura permansit quia nec in inferno animam suam, nec in sepulchro animam suam, Divinitas immensa deseruit: In tantum autem inseparabilis est in Christo utraque natura, & ex hoc Eutyches in errorem caderet; & unam videns in Christo personam, unam quoque in eo naturam in pie praedicaret, volens confundere, quod vidit separari non posse.] Et lib. 3. ad Trasim. c. 25. adducto textu ex c. 19. Ioh. quo narratur Christi corporis sepultura, addit. [Ecce facta distinctione divinitatis, & carnis, & animae, quantum ad proprietatem substantiae attinet, solum corpus Iesu dicit de cruce depositum, aromatibus conditum, & linteis obvolutum. Propter unitatem vero personae, quoniam Deus hominem quem ex Virginis utero suscepit, nec in morte, nec in sepulchro deseruit, propterea secutus Iohannes adiecit: *Erat autem in loco ubi crucifixus est Iesus, & in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus fuerat, ubi ergo propter Parasceve Iudeorum, quia iuxta erat monumentum posuerunt Iesum. Vere divinus spiritus plenus, sanctus Evangelista loquens est, ut primitus, quid in Christo mortuum fuerit, & sepulchrum, ostendens, diceret acceptum corpus Iesu, & ligatum, linteis cum aromatibus. Et quia quod Deus coniunxit, homo non separat, propterea non corpus Iesu, sed Iesum dicit in monumento positum: sciebat enim quod ille susceptor pleni hominis Deus, totus esset cum carne sua in sepulchro, totus cum anima sua in inferno, totus in mundo, totus in caelo, totus in unitate naturae in Patre, de quo exiit, totus per omnipotentiam divinitatis fuit, in tota creatura quam fecit.] Tandem c. 34. [In sepulchro secundum veram carnem Christus mortuus iacuit, & secundum animam ad infernum Christus descendit; secundum eandem animam, ab inferno ad carnem (quam in sepulchro reliquerat) rediit; secundum divinitatem vero suam, quae nec loco tenetur, nec fine concluditur, totus fuit in sepulchro cum carne, totus in inferno cum anima, ac per hoc plenus fuit ubique Christus, quia non est Deus ab humanitate quam suscepit, separatus, qui & in anima sua fuit, ut solatis inferni doloribus ab inferno victrix rediret, & in carne sua fuit, ut celeri resurrectione corrumpi non posset.]*

184. Anastasius Sinaita cap. 3. *ad 12^{am} in fine*, inter puncta quae catholicum cum Theodosianis aut Gaianitis actum vult execrari illud ponit. [Qui divinitatem Christi à corpore seivntam dicit in cruce, seu motu merito, seu quovis alio loco.]

S. Damascenus l. 3. fidei cap. 27. [Quoniam mortuus est ut homo, & sancta eius anima ab incontaminato separata corpore; non tamen divinitas ab utroque separata remansit; ab anima inquam & corpore: & neque sic, un a hypostasis in duas desecta est hypostases. Nam & tunc corpus & anima secundum idem à principio in verbi hypostasi habebat existentiam. Et

ipsi

ipsis in morte ab invicem separatis, vnum quodque eorum mansit, vnam Verbi habens hypostasim. Quare vna Verbi hypostasis, & Verbi, & animæ, & corporis fuit hypostasis: nunquam enim neque anima, neque corpus, propriam habuere hypostasim, prater eam quæ Verbi est hypostasis. Vna enim semper Christi hypostasis. Quo fit, vt etiam localiter anima à corpore separabatur, hypostaticè tamen per Verbum vnicebatur.]

Hesychius in cap. 21. Leuit. exponens quid sibi vellet quod summus Sacerdos vetabatur aperire caput, & vestimenta sua discindere, cum Sacerdotem illum Christi imaginem per alia pleraque esse docuisset, addit de Christo. [Hic caput suum non discooperuit, nec vestimenta sua conscidit. Caput suum non discooperuit, quia à Patre suo, qui eius caput appellatur, nec passionem carnis sustinens, separatur. Sed nec vestimenta conscidit, id est, carnis. Ex quo enim Verbum caro factum est, inest totus suæ carni, & nunquam ab ea, nec à crucifixâ, nec à sepultâ, nec aliud quidlibet passa, quod ad naturam nostram pertinet, se abscedit.]

185. Alcuinus lib. 3. de Trinit. c. 16. [In nulla proprietate operum quæ naturas distinguunt in Christo, diuinitas deseruit humanitatem, nec etiam in ipsa passione. Quod vt facilius intelligi possit, exemplis fides corroboranda est: Verbi gratia, dicamus, securis ictu, arborem cum verberaueris, & splendorem in ea simul percusseris, arbori quidem vulnus infligis. Solem verò cuius & splendorem simul percussis & calorem, impassibiliter derelinquis. Quod si arborem, ictu securis percussam, Sol non deseruit, quantum magis sanctum suum Dei filius, quod est Verbum, in passione non deseruit? Quamuis ipsa diuinitas, impassibilis semper in sua permaneat natura, sicut Moyses, duce populi Dei vidente, rubus flammam habuit, sic verè passa est humanitas Christi. Et sicut verè non incensus est rubus, sic verè non passa est diuinitas. Non tamen alicubi diuinitas humanitatem, ex quo in vnitatem suæ personæ assumpta est, deseruit: verum etiam de eodem matris utero, idem Deus, homo factus, exiuit: & in cruce idem Deus, homo factus, pendit: & in sepulchro idem Deus, homo factus, iacuit: sed in sepulchro secundum solam carnem, idem Deus, homo iacuit: & in infernum secundum solam animam descendit. Quicquid enim in Christi factum esse legitur, ab vno Christo, & ab vno Dei Filio, gestum esse, nullus Catholicus dubitare debet. Hæc verò & omnia, personaliter totus Christus dignatus est agere.]

An profecit Alcuinus ex Arnobio in Conflitu cum Serapione? Illud sanè opus allegat Epistola ad Flavianum Merium descripta parte loci in hanc rem insignis ex lib. 2. dicti operis. [Memor esse debes (inquit Arnobius) exempli lane & sanguinis conchyliis. Cum ergo facta fuerit hæc lana per admissionem sanguinis purpura, cum netur, aut filatur, aut torquetur, lana utique recipit maiestatem. Nunquid nam quæ torquetur, à purpureo colore deseruit? Addo & aliud exemplum, v. g. d. camus. Securis ictu arborem cum verberaueris, & splendorem solis si eum simul percusseris; arbori quidem infligis vulnus, Solem verò & splendorem simul percussis, & calorem impassibilem derelinquis. Quod si arborem ad ictum percutientis Sol non deseruit, quantum magis sanctum suum nequaquam Dei Filius quod est Verbum in passione deseruit? Et sicut verè rubus flammam habuit, sic verè passus est Filius hominis: Et sicut verè non incensus est, sic verè non passus est Filius Dei.]

Nicephorus Constantinopolitanus in sua profess. fidei ad Leonem Papam, sic præter cætera de Christo habet. [Credo corpus suum sepulture contraditum,

incorruptum conseruasse, nullo quidem modo ab ætæna illa inexplicabilique vniõne diuulsum, est illud (tridui illo intervallo) anima fuerit spoliatum. Cum qua anima, & ipse quoque ad inferos descendit, ipsique qui in carne erant spiritibus, (quemadmodum Apostolorum Corypheus diuinus Petrus exponit,) resurrectionem prædicant, libertatemque & redemptionem impetrant.]

Petrus Damiani lib. 5. epist. 13. [Si quibus datum est perspicaci mentis intuitu incarnati Verbi penetrare mysterium, veraciter astruxerunt, in tam inseparabilem vniõnem, utramque concurrisse naturam, vt ne in morte quidem Christi, diuinitas à carne potuisset abungi: alioquin non esset verus Deus, si vel in ipso mortis articulo desineret esse Deus. Hinc est quod ait B. Ambrosius: Caro quidem Christi gustauit mortem, sed impassibilis Dei virtus non exiuit de corpore. Magnus etiam Leo Papa non disparem huius rei protulit in suo sermone sententiam: Nisi verbum, (inquit,) caro fieret, & tam solida existeret vnitatis in vtraque natura, vt à suscipiente susceptam nec ipsum breue mortis tempus abungeret, nonquam valeret ad æternitatem redire mortalitas. Idem quoque alibi: Deitas, quæ ab vtraque suscepti seminis substantia non recessit, quod potestate diuisit, potestate coniunxit.]

186. S. Bernardus l. 5. de consider. cap. 9. [Tantum tamque expressam vniõnis vim in se præferat ea persona in qua Deus & homo vnus est Christus, vt si duo illa de se inuicem prædicet, non erraueris: Deum videlicet hominem, & hominem Deum verè Catholicæque pronuntians. Non autem similiter vel carnem de anima, vel animam de carne, nisi absurdissimè prædicas, etsi similiter anima & caro vnus sit homo. Nec mirum si non æque potis anima sit sua illa vitali, etsi non parum valida intentione connectere, atque suis affectibus altingere sibi carnem, vt sibi diuinitas hominem illum qui prædestinatus est Filius Dei in virtute. Longa catena & fortis ad alstringendum, diuina prædestinatio: Ab æterno est enim. Quid longius æternitate? Quid diuinitate potentius? Inde est quod nec morte incidente, vllatenus interdicti hæc vnitatis potuit, etsi carne & anima ab invicem separatis. Et fortassis hoc sensit ille, qui se indignum professus est solvere corrigiam calcamenti huius.] Et continenter cap. 10. [Sed & illa tria fata de Euangelio mixta & fermentata in panem vnum, si quis ad hæc tria dixerit pertinere, non incongruè id mihi facere videbitur. Quam bene ea mulier fermentauit, vt nec diuisione quidem facta carnis & animæ, à carne vel anima Verbum diuideretur? Mansit & in separatione inseparabilis vnitatis. Nec enim quæ ex parte contigit separatio, potuit vnitati præscribere, permanenti in totis tribus. Siue coniunctis, siue diiunctis duobus, nihilominus perseque- ratur in tribus vnitatis personalis. Equè vnus Christus, vnaque persona Verbum anima & caro, etiam mortuo homine perdurauit. In utero Virginis (vt sentio ego) commixtio hæc & fermentatio facta est: & ipsa mulier quæ miscuit, & fermentauit. Nam fermentum non immeritò fortasse dixerim, fidem Mariæ. Planè beata quæ credit, quoniam perfecta sunt in ea, quæ dicta sunt ei à Domino. Perfecta autem non essent, si quominus iuxta verbum Domini esset fermentatum totum, & perpetuò fermentatum seruans nobis tam in morte quam in vita pariter, vnum atque integrum mediatorem Dei & hominum, cum sua Deitate, hominem Iesum Christum.]

Locum S. Cyrilli quo inanimabiliter, & indigressibiliter vnitum fuisse Deum humanitati Christi, proficetur, adducit in hanc rem Paladius Enarrat. 1. in c. 8. Ioan. in fine, & habetur apud Cyrillum l. 5. in Ioan. c. ultimo sed Clyctouæ non Cyrilli, constat esse eum locum.

Cur decessit unionem hypostaticam esse
perpetuam.

187. De Partium ergo consensu in hoc puncto, dubitare non licet. Rationem congruentiam, S. Thomas in 1.2.1. q. 1. art. 1. triplicem profert. Nempe quod cum Deus sit immutabilis, par fuerit coniunctionem perpetuam cum eo factam, persistere immutabilem ac perpetuam. Item quod non decerneret Christum in morte quam pro Patris obedientia excepit, amittere dignitatem perfectam unionis. Tandem quod ita fuerit necessarium, ut quæ post mortem facturus erat, meritis pro nobis non destitueretur. Postrema hæc ratio non est admittenda; quia Christus veniente mortis nocte, nihil potuit operari, id est, nihil nobis ultra potuit mereri; ceteræ, non malæ sunt. Magis tamen placet ea ratio quam idem S. Doctor adhibet 3. p. q. 90. art. 2. Eamque nos ex Nysseno iam produximus. Nempe quod dona Dei sunt sine penitentia, ut dicitur Rom. 10. idcircoque cum Deus collatam semel gratiam adoptionis nemini eripuit absque culpa sua, multo minus amovere debuit gratiam unionis ab anima & corpore Christi sui, qui peccatum non fecit. Accedit quod corpus & anima in triduo, semper retinuerunt illum ordinem ad componendam humanitatem, quem ante habebant; & ad eam denuo consolidandam, iterum fuerunt ad invicem coniungenda. Quare sicut eo titulo ante triduum illud copulabantur Verbo, ita & in triduo coniuncta Verbo manere congruum fuit. Tandem decentissimum fuit, ut quod corpus hominis per peccatum trahitur, nempe sepulchrum, & quod anima demergenda erat eadem ob causam, ad Dei corpus & anima malo nostro meliorem facientia devenirent; quod ex primo elegantissimis verbis Fulgentii lib. 3. ad Trasim. cap. 30. [Rebatur ad plenum redemptionis effectum, ut illuc vique homo sine peccato à Deo susceptus descendere, quovisque homo separatus à Deo, peccati merito recideret; id est ad infernum, ubi solebat peccatoris anima torqueretur, & ad sepulchrum ubi consueverat peccatoris caro corrumpi; sic tamen ut nec Christi caro in sepulchro corrumpere; nec inferni doloribus anima torqueretur: quoniam anima immunis à peccato, non erat subdenda supplicio, & carnem sine peccato, non debuit vitare corruptio. Nam quia peccatis homo meruit in seipso per supplicium dividi, quia maluit à Deo, qui diuini non potest, prænaricationis reatu divungi; propterea factum est, ut peccatoris mors, carnem peccati ad sepulchrum corrumpendam perducere, animam inferno torquendam protinus manciparet. Sed hæc vicissitudo Dei æquitas fecit, quæ idcirco taliter peccatorem addixit, quia ne peccaret, ante prædixit. Hæc fuit retributio peccatori reddenda, ut iuste peccati supplicium lueret, qui Deo iusto iniuste peccasset. Ut autem peccator fieret gratuito munere liberatus, factum est, ut mortem corporis, quam à Deo iusto peccator homo perculerat iuste, Dei filius à peccatore patre iuste iniuste, & ad sepulchrum pertineret caro iusti, quovisque fuerat caro deuoluta peccatoris; & vique ad infernum descenderet anima Salvatoris, ubi peccati merito torquebatur anima peccatoris. Hoc autem idcirco factum est, ut per morientem temporaliter carnem iusti, donaretur vitæ æternæ carni, & per descendentem ad infernum animam iusti, dolores solueretur inferni.] Ceterum non tam his congruentiis, quam allatis Scripturæ & Patrum testimoniis, certum censeo hanc veritatem: circa quam fœdè impiegit quidam recentior, adductus à Palacio in cap. 8. Ioan. tractat. 1. sub finem, cum dixit animam & corpus Christi, per mortem desisse Verbo coniungi.

Theoph. Raynaud. Christum.

Nonnulli PP. vixisse sensisse contrarium.

188. In contrarium opponi possunt loca S. Hilarii can. 3. in Matth. & Ambrosij l. 1. in Lucam, quibus nixum fuisse scriptotem illum refert Palacius. Verba S. Hilarii explicantis magnam Christi vocem in cruce, sunt ista. [Clamor ad Deum, corporis vox est recedentis à se Verbi Dei contestata dissidium. Denique cur relinquitur, exclamat, dicens, Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? Sed relinquitur, quia erat homo etiam morte peragendus.] Hilarius expressit Ambrosius, cum de eodem Christi in cruce clamore, dixit. [Evidens manifestatio contestantis Dei, secessionem diuinitatis & corporis. Sic enim habes, clamavit IESVS voce magna dicens, Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti? Clamavit homo diuinitatis separationem moriturus. Nam cum diuinitas, mortis libera sit, vitæque mors esse non poterat nisi vitæ discederet, quia vitæ diuinitas est.] His in locis præter auctoritatem dictorum Patrum, ingerit molestiam derelictio illa à Patre quam Scriptura Christi nomine tradit. Cum enim Pater non copularetur, huic humanitati, nisi mediante Filio, planè si Pater eam deseruit, multo magis deseruit illum Filius ipse, qui est formalis terminus coniunctionis.

Addi possunt alia Patrum loca idem ferentia. Eusebius 4. de demonstr. c. 12. [Tanquam homo ad sepeliendum dedit corpus, à quo tanquam Deus discessit.] Leporius Presbyter in libello sue emendationis, per B. Augustinum & Africanam Synodum approbato, quemque tanquam Catholicum celebrat Ioannes 2. Episto. ad Senatores, & Cassianus l. 1. de incarnatione c. 5. ac Facundus Hermian. l. 1. pro tribus capit. c. 4. in eo inquit libello, Leporius sic scribit, refellens suum olim peruersum sensum de verbis illis *Deus meus, ut quid dereliquisti me?* [Velut carnis ipsius voce utens, ponens præteritum pro futuro, quia per mortem crucis necessarid terrenum corpus erat à Deo pro tempore relinquendum, non solū à Deo, verum etiam ab anima sua, quæ erat vnita cum Deo, hoc ipsum priusquam fieret, nobis moriens testaretur. Non enim tradito spiritu, caro mortua poterat hoc clamare; alioquin mortuum Christum in veritate, quis crederet? Deus non in passionibus hominem, qui in homine secundum carnem dignatus est pati, sed corpus in morte, & iuxta legem excessus humani, diuinitas cum vnita sibi anima, non crucifixum hominem reliquit in penam, sed exanimem carnem deseruit ad tempus.]

Sed & Vitalis ac Constantius, Epistola ad Capreolum Carthaginensem contra Nestorianos, hæc habent, [Sed & hominem purum dicunt pependisse in cruce comprehensum. Ajunt, recessit Deus ab eo. Quibus paritas nostra sic dixit. Nunquam Deus recessit ab homine assumpto, nisi quando dixit de cruce, *Eli, Eli lama sabachani. Deus, Deus meus, quare me dereliquisti?* Neque id in eis postea improbauit Capreolus, dato ad eos responso, sed agnoscit, qui hæc scripserant veram fidem tenuisse, & eosdem ob auersionem à Nestorianis collaudat. Denique apud Nyssenum in orat. catech. c. 35. hæc habentur inter exponendum trinam baptismi mersionem. [Quoniam mortis nostræ salutis, ad effectum & opus non adeo est deductus ex præeunte doctrina quantum per ea ipsa quæ fecit qui cum hoc homine subijt societatem, ut qui re ipsa vitam sit operatus: ut per carnem rursus assumptam & simul deificatam, simul afficeretur quicquid est ei cognatum & genere coniunctum; necessarid excogitandus erat aliquis modus, in quo in ijs quæ sunt, esset cognatio aliqua eius qui sequitur, cum eo qui præit ac ducit.] Hæc cognationem mortis & resurrectionis Christi, nobiscum intercedere monstrat Nyssenus, in Christi sub terram collocacone, & resurrectione, signatis per

M

notitia

nostram intra aquam immersionem, & emersionem. Et hominiquidem, diuinius inflictam esse mortem docet, ut cum per mortem vitium efflueret, postmodum homo nitens ac plane parus resurgeret. Id quod in Christo perfectissime seruatum tradit. [Nam & per mortem disincta fuerunt quæ erant vnita: & rursus coniuncta sunt quæ erant discreta: ut purgata natura in dissolutione eorum quæ naturaliter coherant, animæ, inquam, & corporis, eorum quæ fuerant separata redierunt, ab aliena admisione esset purus.] En carnem rursus assumptam, & ad statum pristinum reditus eorum quæ fuerant separata.

Exponuntur.

189. Nihil hic propositum est, quod difficultatem merito faciat, præter auctoritatem SS. Hilarij & Ambrosij, quos vix excusationi locum dare, affirmat Snares 3. p. 9. 90. art. 2. Eos tamen excusauit Maldonatus Matth. 27. v. 46. dicens, id tantum voluisse, ita passum, ita mortuum Christum fuisse, ac si ab eo diuinitas recessisset. Quo recidit responsio Palacij supra, post Magistrum in 3. distin. 2. discessisse diuinitatem ab humanitate quoad protectionem, & quatenus noluit obstare morti eius. Et sanè non Verbum sed Pater Filium in eo articulo dereliquisse dicitur: Cum tamen Filius potius dereliquisse humanitatem dicendus fuisset, si de derelictione hypostatica ageretur. Quod si Patres illos in prædicto sensu accipere detrectaremus, fatendum esset, eos censuisse cum Ariianis, diuinitatem fuisse Christo pro anima, atque ita eius abcessione, Christi mortem accidisse: id enim sonat erudè, sic accepta illorum ac præsertim Ambrosij verba. At cum errorem SS. illis Patribus in mentem non venisset, est extra dubium. Tandem, de eadem derelictione humanitatis accipiendi sunt hi Patres, de qua Christus, verbis illis quibus ipsi tantum nituntur, egisse censendus est, cum dixit Patri, *quare me dereliquisti?* Manifestissimum verò est, Christum Dominum eo loco de ea sola derelictione egisse, qua per ipsiusmet. Christi voluntatem, permixtus est, abyssio dolorum ipsique morti subiaceret, ut posuit S. Leo serm. 16. de passio. & optimè quoque serm. 17. c. 2. verbis illis [non aberat à Patre Filius, nec à Filio Pater: & illa Deitas incommutabilis & inseparabilis Trinitas, nihil sui poterat à se habere discretum. Quamuis enim susceptæ Incarnationis dispensatio, ad vnigenitum Dei Filium propriè pertineret; sic tamen Pater non abiungebatur à Filio, quemadmodum caro non diuidebatur à Verbo: Ideo ergo Iesus voce magna clamabat, dicens: *Quare me dereliquisti?* ut notam omnibus faceret, quare oportuerit eum non erui, non defendi, sed fauentium manibus derelinqui; hoc est, Saluatorem mundi fieri: & omnium hominum Redemptorem, non per miseriam, sed per misericordiam, nec amissione auxilij, sed definitione moriendi.] Et mox. [Tradi Dominum passioni, tam fuit Paternæ quàm ipsius voluntatis, ut eum non solum Pater relinqueret, sed etiam ipse se quadam ratione dereliceret, non trepida discessione, sed voluntariâ cessione. Continuit enim se ab impijs crucifixi potestas; & ut dispositione videretur occulta, uti noluit virtute manifesta.] Ex his ergo mens Catholica SS. Patrum qui in prima acie aduersariorum locabantur, perspicua videtur.

De Eusebio, minus solliciti esse possemus, cum fuerit inter Amianos eminentissimus, ut optime reuincit Billius l. 1. obseru. sacrarum cap. 27. & 29. & iam olim Epiph. in 2. Nicænâ Synodo actio. 6. ac 5. Hieronymus non semel, ne quicquam hunc æthiopè lauante Trapezuntio in præfatione ad suam librorum de præparatione Euangelica interpretatione antè verius interpolationem. Arianos autem, mortem Christi per abcessum diui-

nitatis exposuisse, inde constat, quod diuinitatem dicebant Christo fuisse pro anima. Nihilominus locus qui ex Eusebio adductus est, nihil virget. In eo enim tantum ait Eusebius, Christum non obijisse inuitum aut metuentem, sed voluntarium & alacrem; & idcirco non ait, Deitatem dereliquisse corpus Christi, sed Christum discessisse à corpore tanquam Deum. Et rationem hanc reddit, quæ interpretationem propositam clare exhibet. [Quum enim altius vocem emisisset, & Patri dixisset, *Commendo spiritum*; solutus à corpore abiit, nequitiam expectans dum mors ad ipsum accederet, sed illam cunctantem ac veluti cessantem, ac potius conijcientem se in pedes & fugitantem; ipse à tergo inlequens atque impellens, æternâque abditiorum renebrarum portas refringens, & mortuis qui illic catenis mortis impliciti erant, remeandi ad vitam iter, retrosum aperiens. Hac sanè ratione, ipse etiam corpus mortuum, excitatum est.]

Ceteri qui obijciebantur, non sunt explicatu difficiles, vixque est quod nos remouentur. Leporius, quod attinet ad animam, discretè proficetur catholicam veritatem propositam. Quantum verò ad corpus spectat, quod ait, Verbum dereliquisse carnem ad tempus, accipiendum est de derelictione protectionis, ut mors in illam posset irruere, alioqui sibi intra paucas lineas contradiceret; cum expressè addat, tam Deum in sepulchro iacuisse, quàm ad inferos descendisse, quod nisi salua vnione Verbi cum corpore exanimi, nullo modo intelligi potest. Eodem modo exponendi sunt Hispani illi, scribentes ad Capreolam, qui videntur eos sic intellexisse, cum tam discretè tamque fusè tradat, Verbum neque corpus neque animam dimisisse; neque tamen alijs ad quos scribit, contrarium sensum etiam pro mortis triduo impingat, sed tantum Nestorianis. Denique apud Nyssenum, caro rursus assumpta, non est caro Christi, post triduum vnita denudè personæ Verbi, sed ibi illud *rursus*, ab interprete positum est, pro *ac etiam*; locatumque est intra periodum cum adiectiuo *assumptam* non absque ambiguitate & erroris periculo; cum melius locari potuisset in membri illius fronte; qua ratione, nullum ex verbis Nysseni patrociniū aduocatur errori de quo agimus. Multò minus fauente eidem errori postrema Nysseni verba, quæ ad iteratam corporis & animæ confectionem pertinent, non ad iteratam corporis & animæ cum Verbo copulationem.

Vnio præputij, & sanguinis Christi, quàm diuturna.

190. Non potest igitur esse dubium, quin vnio hypostatica inter corpus Christi exanime, & Verbum; ac etiam inter animam separatam & Verbum, perpetua fuerit, ac ne Christi quidem morte sit disrupta. Itaque ex eo capite, hæc vnio nulli alteri cedit ea nobilitate secundum quid quæ ex firmitate, & tenacitate vnionis petitur. Superest tamen dubitatio, an nonnullæ corporis partes quas certum est fuisse aliquando à Verbo assumptas, & postea à reliquo corpore sunt abiunctæ, manserint Verbo vnitæ. Nec ago de minutis illis particulis animatis, quæ per actionem caloris naturalis à Christo euaporabant: (eas enim iam dixi dimissas à Verbo fuisse;) sed ago de alijs quibusdam partibus sensibilibus quas à Christi corpore abiunctas liquet & manserint Verbo vnitæ, supposito, quod resumptæ postea in Christi corpore non sint, aut quamdiam abiunctæ manserunt, controuersia esse potest. Eiusmodi sunt, præputium infanti Christo abscissum in circuncisione, ac sanguis & in circuncisione & in passione effusus. De præputio certatum iam olim esse, constat ex Bostreno Lucæ 2. De sanguine autem quantæ sint excitatæ tragediæ tempore Pij II. nemo

quippe sanguis nunquam resumendus fuit, ut dictum est. At iuxta doctrinam D. Thomae in 3. d. 2. q. 2. art. 1. communiter probatam, ea tantum retinebant unionem hypostaticam si Christo auerterentur, quae servabant ordinem ad Christum: id est, quod denuo Christi corpori coniungenda erant, eo quod ita necessarium esset ad veritatem humanae naturae eiusque integritatem Christo redituus vendicandam. Accedit quod sanguis in Circumcisione fusus, non ita multo post effusionem, aliam quam sanguinis formam habuit. Cum autem hypostasis Verbi sit duntaxat supplementum supernaturale, collatum ijs Christi partibus quae erant de veritate & integritate humanae naturae, cuiusmodi non est amplius sanguis, cum primum aliam quam sanguinis formam suscipit; mirum non fuit Verbum abscedere à substantia illa post abiectam sanguinis formam, iam non debita corpori suo, nec ad eius integritatem pertinente.

Neque verò, admittere substantialem mutationem in tali sanguine, pugnat cum Palris oraculo, non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Id enim ita cadit in Christi corpus univertum, ut tamen facta sit in eo substantialis mutatio. Nam corpus Christi verè corruptionem non vidit, quatenus non abiit in pulverem, nec versum est in aliud sensibilibus, sicut videmus contingere ijs quae vulgo dicuntur corrumpi. Mutatum tamen est substantialiter, quia subintravit in illud exanime forma cadaveris, ut rectè statuunt Fonseca 7. Met. c. 12. q. unica sect. 1. o. Suarez t. 2. 3. p. d. 3. 8. sect. 3. & Palacius in 3. d. 2. q. 1. di. p. unica, refragantibus licet Egidio 3. p. q. 76. n. 14. & Ragula d. 60. §. 2. coroll. 3. qui coguntur ingens miraculū invehere, affirmando materiam corporis Christi nudatam omni forma substantiali contra universam naturae ordinem perserverasse, quamdiu anima absuit. Suppono enim præter animam rationalem non dari aliam in homine vivente substantialem formam, quae abiecta anima possit materiam cadaveris informare. Si ergo hæc mutatio substantialis, & insensibilis corruptio, in partes corporis Christi quandoque animatas cecidit; multo magis cadere potuit in sanguinem, qui nunquam animatur, & maxime in eum qui nunquam fuit resumendus, cuiusmodi fuit sanguis in circumcissione fusus, de quo nunc agimus.

De diuturnitate unionis, sanguinis in passione fusi, varia placita.

193. Restat statuendum de sanguine per Christum fuso in passione, quem fuisse Verbo unitum cum Christo inexistere, suppono ex supra dictis sect. 2. c. 1. mansisse tamen Verbo unitum ex quo separatum est à Christi corpore, negant Mayo in 4. d. 4. 3. quest. 1. Suppl. Gabr. in 4. d. 44. q. 1. Litera M. & ipse Gabr. lect. 53. in cano. Litera K. Rich. in 3. d. 2. art. 2. q. 1. ad 2. Robertus de Licio ferm. 71. Quadragesimæ, Franciscus de Ruere, postea Sixtus IV. libello de Christi sanguine, qui refert idem fuisse Academiæ Parisiensis iudicium. Argumentum Mayronij est, quia ratione eorum quae in triduo manebant unita Verbo, verum fuit affirmare, Deum aliquid subisse, aut fecisse, v. g. esse sepultum, & descendisse ad inferos, quia anima Verbo iuncta descendit ad inferos; & corpus Verbo unitum, sepulture datum est. Similiter ergo si sanguis effusus mansisset unitus Verbo, licuisset dicere, Deum esse in cruce, aut effusum super terram iacuisse, quia sanguis aliquis Christi adhærebat cruci, & alius iacebat humi ubi effusus fuerat. Cæteri DD. allegati ferè videntur inniti ijs narrationibus quae sanguinem verè à Christo fustum in terris superesse testantur, quae plurimae sunt, & naturaliter indubitatae, ut mox dicam. Cum ergo in partibus à Christo non resumendis non debuerit persistere

unio, ut supra monstravimus; sequitur sanguinem à Christo fustum quandiu resumptus non est, mansisse absque unione ad Verbum; esto is qui resumptus est, cum delectus & sepelitus est ab alio extra Christum redituus in terris relicto, confectus denuo fuit in Verbo.

Alij acerrimè contendunt, sanguinem effusum fuisse Verbo unitum, æquè ac prius cum Christo inexistebat. Addunt verò mox, id est post triduum, fuisse à Christo intra suam humanitatem resumptum. Quod si paucæ aliquæ sanguinis Christi particulae, sunt extra Christum redituus relictae in terris, (quod fatentur esse verisimile, ut videre est in Sylvestro tract. 3. res. antea q. 3. 1. & in Leonardo de Vtino tract. de Christi sanguine c. 2. 1. dub. 2.) negant eas fuisse unquam Verbo unitas, eo quod non spectarent ad sanguinem illum Christi qui Verbo copulatus est, sed ad nutrimentalem, qui non est de humanae naturae veritate & integritate; atque adeo non coniungitur Verbo. Vel certe aut eas nullo modo in Christi corpore fuisse ne sub ratione quidem imperfecti illius sanguinis quem appellant nutrimentalem; sed autem esse sanguinem miraculosum, collectum ex imagine Salvatoris percussa Beryti, & per varias Orientis ac Occidentis Ecclesias distributum, ut habet Rom. Martyrologium 9. Novembris, & latè Baron. anno Christi 565. qui similia de alijs imaginibus transfixis & sanguinantibus refert anno 446. & 560. Vtque pars huius doctrinae habetur ex D. Thoma 3. p. q. 54. art. 3. ad 3. & quodl. 5. q. 3. art. 1. Nominatimque posterior pars quae sanguinem in terris relicto, ait non esse Christi sanguinem, sed miraculo ex imagine transfixa collectum, tribuitur S. Athanasio in libello de passione imaginis dom. c. 7. ubi post narratum Berytense miraculum, subducunt hæc verba. [Hæc est vera & vehementer credula ratio, de cruce lateris Domini nostri Salvatoris, qui proflexit de sancta imagine eius, quae crucifixa est in Syria, in Beryto Civitate. Hic est sanguis ille Dominicus, qui apud plerisque reperitus esse dicitur, nec aliter æstimandum est à verè Catholicis, præter id quod scribitur à nobis: quasi ex carne & sanguine Christi, aliquid possit in mundo inveniri, nisi illud quod in ara altaris per manus sacerdotum quotidie spiritaliter efficitur.] Ex transfusione quoque specierum Eucharistiae, sanguinem sæpe fluxisse, proditum est historijs, quatum nonnullas annotavit Solarus l. 2. de sacra fisione c. 3. de vtriusque sententia hætenus proposita fundamentis, videndus qui duorum Ordinum circa eas dissidentium concertationem describit Gobelius (id est Plus II.) commentar. l. 1. 1. & Vvadinghus anno 1351. Tertiā sententiam circa hoc punctum, innuisse videtur Leonardus de Vtino tract. de sanguine Christi cap. 20. & 21. distinguens duplicem unionem ad Verbum in Christi sanguine perfecto, & non nutrimentali. (Nam nutrimentalem, supponit nunquam fuisse Verbo coniunctum.) Vna illius sanguinis non nutrimentalis, iamque à Christi corpore per effusionem abiuncti unio cum Verbo, esse potest personalis; ratione scilicet personæ Verbi: Alia verò esse potest in ratione divinae naturæ. [Stat enim inquit c. 2. 1. divinitatem alicui uniri sub ratione naturæ divinae, non tamen sub ratione personæ. Nam Pater æternus, communicat Verbo & Spiritui sancto suam divinitatem, in qua uniuntur: non tamen suam personalitatem. Sic etiā potuit illi sanguini effuso remanere unita Divinitas Verbi, quamvis non remaneret illi unita Verbi personalitas. Et hoc est quod in questione vertitur.] Nimis in quaest. an sanguis effusus retinuerit unionem cum Deo, de qua tunc contentionem efferebat, Unionem ergo personalem cum sanguine effuso, hic Autor initio capitis 20. putat esse incertam, & de suggesto facto non proponendam. At unionem naturæ divinae

diuine cum tali sanguine, statuit ut certam, & probat ex D. Thoma 3. p. q. 71. art. 3. ubi virtutem passionis Christi, aut virtutem diuinitatis in Christi passione demonstratam, tradit unitam fuisse prædicto sanguini. Ex quo item S. Doctore 3. p. q. 66. art. 3. ad 3. effuso. Idem autor probat, diuinitatis virtutem, atque adeo diuinitatem fuisse virtualiter unitam Sacramentis nouæ legis, in quibus vis passionis & sanguinis Christi continetur tanquam in instrumentis.

Explosa sanguinis illius unio cum sola Deitate.

194. Ex his tribus sententijs circa unionem hypostaticam sanguinis Christi in passione effusi, hæc potest, prout sonant verba, est planè absurda, & reijcenda. Tanquam enim abest, ut dicere liceat, sanguinem effusum unitum fuisse diuinæ naturæ non personæ, ut potius verissima sententia superius stabilita erat, eam unionem ad naturam diuinam esse impossibilem. Quicquid verò sit de ea impossibilitate, certum est eam de facto nulla ratione admitti posse. Sic enim Pater & Spiritus sanctus, æquè uniti essent illi sanguini ac Filius, & cuius solius corpore profluxerat, & cui soli directè & formaliter vniebatur dum sanguis corpori inexistit. Vnde nouam unionem hypostaticam, sublata perseverantia prioris, (quam tamen hic inuestigamus,) admittere necesse esset, nullo ad eam inuehendam suppetente idoneo fundamento. Ratio verò quæ Leonardus eam sanguinis effusionem cum diuinitate non cum persona possibilem esse suadere tenet, est planè ridicula. Non enim si Pater communicat Verbo diuinitatem, dicendus est uniti cum eo in natura, non in persona. Ea quippe communicatio, ut est notissimum, non est unio duarum illarum personarum in natura diuina; sed est identitas in ea, hæque frustra unitas & identitas essentia inter diuinas personas, profertur ad stabilendam possibilitatem unionis substantiæ creatæ cum diuina natura. Insulsißima item est probatio, quæ adhibetur ad probandum intercessibile de facto eam unionem diuinæ naturæ cum sanguine fuso. Non enim si virtus quæ originaliter diuina est, nec potuit nisi ex meritis personæ diuine per humanitatem operantis dimanare, conciliata est in Sacramentis nouæ legis, & in sanguine fuso, sequitur diuinitatem esse unitam substantialiter, siue sanguini fuso, siue nostris Sacramentis. Hoc ne refelli quidem debet, estque adeo absurdum, ut non sit verisimile, hunc Autorem per eam unionem cum natura diuina intellexisse quod verba sonant, quodque prima eius probatio ferte videtur; sed verisimilius videtur, eam intellexisse duntaxat, coniunctionem moralem diuinitatis cum sanguine, in effusione tantopere memorata, quia erat sanguis Dei: Vt ut sit, negari non potest, Autorem cum quo agimus, præterquam quod ratiocinetur negat unionem personalem sanguinis fusi, admodum implexè & confusè esse locutum: nec bene perpexisse itaque questionis quæ tunc agitabatur. At enim, quæritur hoc, fuisse de hac sua unione cum diuinitate, non autem de unione personali. At hoc falsum est. Lis quippe erat de unione personali sanguinis ad Verbum, non autem de unione ad naturam, quæ est impossibilis; vel de unione morali proximè explicata, quæ statim ab actu effusionis, & maxime durante triduo, aberat à sanguine, nec illud ultra afficiebat nisi per extrinsecam denominationem à merito sanguine conlecto in puncto effusionis voluntaria; siue per Christum acceptatæ. Explodantur ergo tertia sententia tanquam absorta, & inuicilis ad questionem propositam. In utraque duarum primarum est aliquid verum, & aliquid falsum, poteritque ex ambabus aliquid decerpere, vera reuolutio concinnari.

Theoph. Raynaud. Christum.

Reiecti, qui totum illum sanguinem, illud à Verbo abiunctum volunt.

195. Prima, falsè affirmat vniuersaliter & absolute sanguinem fusum non fuisse ultra Verbo coniunctum: quod vniuersè loquendo, nullo modo est admittendum, improbatumque latè à tribus Thomistis coram Pio II. disputantibus, conclu. 2. eius libelli quem refert Sylu. in Roia aurea tract. 3. q. 30. Improbatur item à Valque 3. p. d. 36. c. 4. Suarez t. 2. 3. p. d. 47. sect. 3. Hieronymo à Rua. controu. 4. Scolast. in 2. p. controu. Collio l. 5. de sanguine Christi disp. 2. c. 5. & 6. sineque qui contendunt id damnatū esse à Clemente VI. (ut referri aiant in Direct. Inquis. 2. p. q. 10.) & à Pio II. Sed nihil ab his Pontificibus statutum esse quod huc pertineat, multi annotant. Pius enim, expressè contestatus est, se rem indecisam relinquere, ut testatur qui Pio proximè successit Sixtus IV. in libello de Christi sanguine. Clemens autem, tantum tradidit unionem sanguinis Christi cum Verbo, nulla facta mentione sanguinis post effusionem spectati, de quo nunc disputamus. Optima porò ratio aduersus primam illam sententiam ex eo petitur, quod certum est, sanguinem, loquendo indefinite, pertinere ad veritatem & integritatem humanæ naturæ, idèoque à Christo resurgente debuisse resumī, & in triduo retinuisse habitudinem ac ordinem ad corpus viuum intra quod condendus erat exacto triduo. Sicut ergo anima Christi, itémque corpus, quia in triduo retinebant illud ordinem ad denuò compingendum Christum, manserunt unita Verbo Dei, ut supra demonstrauimus, ita & sanguis effusus qui denuò resumendus à Christo fuit, mansit Verbo unitus, per triduum separationis à Christi corpore.

Argumentum verò quo id impugnabat Mayronius, inane est; quia sanguis est tantum pars integralis cum qua non fieri communicationem idiomatum, infra dicemus: idèoque ratione sanguinis, tamen uniti, dici non potuit *Deus in terra*, aut *Deus est in cruce*. Argumentum item cæterorum quos Mayronio adhaeruisse dicebam, facillè soluitur. Nam admitto paucas quasdam particulas sanguinis à Christo effusi esse in tertis relictas, sub alia paulò post forma quàm sanguinis: atque adeo consequenter ad supra dicta, fateor eas non mansisse Verbo unitas. Inde tamen non licet concludere, etiam sanguinem qui resumendus fuit, amisisse unionem cum Verbo, per triduum illud quo extra Christi corpus effusum mansit. Nec argumentari licet ex permissione sanguinis resumendi, cum eo qui non erat resumendus: quasi eam ob causam, utque ad factam vniuersæ illius sanguinis sepultionem, nenter debuerit esse Verbo coniunctus. Deo enim semper notum fuit, quis sanguis resumendus esset, quis relinquendus in terris. Vnde posito quod aliquæ vniuersæ particule sanguinis fuissent in oculis hominum permixtæ, (quod non videtur posse cum fundamento asserri,) fuisse tamen Deo perspicillè, superfluit semper unione ad Verbum in ijs, solis particulis quæ resumendæ erant, eximere eas suo tempore; (hoc est in puncto resurrectionis,) ab alijs non resumendis: atque adeo iam à puncto effusionis & separationis à corpore, abiunctis à Verbo.

Et qui in eâ copiam sanguinis, nutrimentalem nunquam assumptum agnoscunt.

196. Secunda sententia, falsè in primis distinguit in Christo, sanguinem nutrimentalem nunquam assumptum, à sanguine assumpto, & non nutrimentali. Eam quippe sanguinis distinctionem, commentitiam esse, superius demonstratum est sect. 2. c. 1. Perperam item

contendit hæc sententia, si aliquis Christi sanguis superesse hic dicatur, cum nunquam fuisse Verbo unitum, nec fuisse nisi nutrimentalem, & ad integritatem humanitatis Christi nunquam pertinuisse. Hoc enim, etiam si daremus eam distinctionem duplicis sanguinis, vanam non esse, non posset nisi diuinando affirmari. Vnde enim constare potest quod sanguis ille non fuisset nisi ex nutrimentali? Omitto argumentationem Baconi in 3. d. 21. q. vnica. art. 1. qui fusc persequitur, tempore passionis nullum in Christo fuisse sanguinem, qui ad veritatem humanæ naturæ non pertineret, atque adeo qui à Christo post resurrectionem resumendus non esset. Tandem quod ea tertia sententia visnebatur S. Athanasio, duplici sordet errore. Primus est, quod Autor libri illius de passione imaginis Saluatoris, sit Athanasius, Episcopus Alexandrinus, quem constat anno Christi 372. fuisse defunctum, tanto ante miraculū Berytense, quod anno 765. contigit, fatendum ergo est, Athanasium illum longè differre ab Alexandrino: quod item fatendum est de Autore questionum ad Antiochum, & aliorum quorundam librorum magno Athanasio ob nominis communiam, vel ob librorum imperitiā adserij torum. Sed neque iste qualiscunque Athanasius, sententiæ aduersationum suffragatus est: estque hic, error 25. propositus. Quod enim Card. Baronius anno 781. & Bellarminus l. de Script. in Athanasio, rectè monuerunt, verba quæ pro aduersariis retulimus, sunt manifestum assumentem libello illius Athanasij additum, post tempestiis de sanguine Christi, excitatæ tempore Pij II. Esse enim assumentem, demonstrat cum styli varietas, & ingens disparitas à reliquæ descriptionis stylo, quem manus interpolatrix, (tam perita fuit,) amulari & satis ementiri nequirit; tum maximè & ineluctabiliter, quod liber ille in Synodo 2. Nicæna actione 4. exhibetur absque eo additamento in Græco codice: quo item additamento destituitur antiqua versio Anastasij Bibliothecarij; ut satis appareat interuenisse fraudem, & quæsitum præconceptæ sententiæ patrocinium à libri illius vitiatione & falsatione.

Verus aliquis sanguis in passione fusus, mansit Verbo vnitus; estque postea resumptus.

197. Quare neutra ex propositis sententijs probanda est, sed ex utraque aliquid decerpendum, & confluenda quarta ac vera sententia, quæ sanguinem aliquem à Christo fustum, post emissionem è corpore mansisse Verbo unitum, affirmat: in quo ex parte conuenit cum secunda sententiā, & dissidet à prima; cum qua tamen contendit, alij aliquem verum sanguinem quandoque Verbo unitum, post separatam emissionem, resumens, & ad fideliū solatium, relictum esse à Christo in terris. Hæc ferè sunt ex dictis perspicua. Monstratum enim est superius in reiectione primæ sententiæ, sanguinem aliquem à Christo effusum, nempe eum qui ad integritatem humanæ naturæ pertinebat, & idcirco in resurrectione resumendus erat, mansisse unitum Verbo. Non fuit tamen necesse, omnem sanguinem à Christo in passione effusum, resumere: quia quamuis Christus non abundaret sanguine superfluo, (is enim morbosus est, & à Christi constitutione vndeunque sana abhorrebat;) tamen in sanguinis mensura sano corpori consentanea, est aliqua latitudo. Vnde etiam si modica aliqua portio sanguinis ad veritatem & integritatē humanæ naturæ pertinentis, supponatur Christo non reddita in resurrectione; non idcirco Christus erit homo imperfectus, dummodò reddita illi fuerit ea sanguinis mensura, quæ ad constituendum hominem perfectum erat sufficiens, quamuis non nihil minor ea quantitate sanguinis, quæ Christo inerat paulò ante agoniam. Ex ita omnino factum oportuit, suppo-

nitæ perseverantia alicuius sanguinis Christi in terris, quæ indubitata videtur, ut mox dicam. Ad eum modum de Christi sanguine in terris perseverante, philosophatur Gerſo 4. p. serm. in die Palchæ, ad 3. questionem curiositatis. Quanquam video etiam dici non incommode posse, redditum esse Christo resurgenti tantumdem planè sanguinis, quantum ante agoniam habebat, suppendo eam modicam mensuram, quæ in terris ad fideliū consolationem, & ad testimonium cruentæ mortis, relinquenda erat. Quo pacto philosophati supra sumus de præputio Christi, restituta in resurrectione; non relumpro tamen eo quod præcisum fuerat à Christo infante. Hinc ergo perspicuum est, id in quo à prima sententiā dissidemus, & cum secunda conuenimus.

Aliquis amisit unionem, nec est resumptus.

198. Alterum verò punctum in quo conuenimus cum prima sententiā, & à secunda dissidemus; nempe quod aliquis Christi sanguis, & quidem verus, & Verbo antea vnitus, fuerit in terris relictus absque unionem, & à Christo resurgente non sit resumptus; hoc inquam pronuntiatum, accepit (ut sic dicam) liberi commentus syngrapham à Pij II. decreto, quod habet Robertus de Licio serm. 71. Quadragesimæ, & Henricus Spondanus in Ecclesiasticæ historiæ supplemento anno 1462. num. 12. digressum ab eo quod Leonardus de Vico tract. de sanguine Christi c. 20. & Dermicus in Nicela Franciscanæ Relig. pag. 454. passimque alij referunt. Eo decreto edixit Pontifex, non esse contra fidem, asserere aliquid sanguinis à Christo effusi, perstare in terris. Annuntique & perstare affirmant, præter Scotistas allegatos, Vasques 3. p. d. 3. c. 8. & Suares t. 2. 3. p. d. 47. l. 3. Agassinus Solarus l. 2. de Sindone Evangelicæ. c. 1. & 2. & iam olim Baconus in 3. d. 21. q. vnica art. 3. quàm cōformiter ad ea quæ articulo 2. habet, non laboro. Accedunt narrationes innumere, quæ falsitatis omnes damnari ab homine cordato non possunt; & tamen ex ijs, superesse aliquam sanguinis à Christo fusi portionem, (sub alia tamen quàm sanguinis forma,) sit exera dubium. Eiusmodi est, quod rubor in plerisque instrumentis passionis Dominicæ, adhuc cernitur. Qui rubor nō est nudus color ex sanguinis aspersione relictus: nā qualitates secundæ non propagantur eo modo, sed est vera sanguinis substantia, quæ primum instrumentis illis adhæsit, & quæ affixa perseverat. Vt de spina sacelli Regij Parisiensis; & de ferro lanceæ, olim Nurembergæ nunc Romæ assertat; & de sacra Sindone Taurinensi, ac vultu sancto Romano, siue linteo Veronicæ, refert à Rua contro. 4. Scolast. p. 4. Sanè quoad sindonem tunc Camberiensem, nunc Taurinensem, declarauit Iulius II. & fusc cōfirmat Agassinus Solarus l. 2. de sindone Evangelicæ. c. 4. ruborem qui in ea nunc cernitur, esse reliquias sanguinis fusi.

Idemque de Veronicæ sudario habent qui latè de ea agunt Bzouius anno 216. à n. 16. Gretserus. 1. de cruce c. 97. Chiffletius l. de sacra sindone Bifont. c. 34. Malonius ad c. 1. Palæoti n. 12. Non dissimilis narratio est, quod conseruatas per Deiparam in vasculo particulas fusi è Christi latere sanguinis, memorat Nicæphorus, l. 1. c. 30. Tetram ad S. Maximinum seruari colore rubrū ex Christi sanguine quo olim perfusa est; inque ea ebullientē æterni sanguinē in die Parasceues scribit Syluester tract. 2. rosæ aureæ ad Euang. feræ 5. intra octauam Palchæ, & neminem in his partibus latere Sanguinem qui Mantuæ visitur non fuisse ex imagine Berytheni collectū, sed ex vero Christi sanguine, declarauit Leo III. ut habent Baron. anno 804. & Bellarm. l. de Script. in Athanasio, reclamante licet Ciaconio Dominicano in Leone III. Itaque nō omnem sanguinem à Christo in passione fustum, fuisse ab eodem resurgente resum

S E C T I O I V.

De Compositio ex duabus proximè expositis Compositionibus resultante, ad consummandam enodationem Catholicam diuino anigmati adhibitam.

resumptum, videtur debere esse extra controuersiam. Eam tamen Christi sanguinem hic ad nostram consolationem relictum, non amplius perstare vniū Verbo, sicut ante fuerat, suppono ex supra constitutis. Nec posito ad abijciendam vniōnem præhabitam, fuisse expectandum, tempus tridui mortis Christi exacti, vt cunctis Syloester. q. illa 3. i. in fine, & Solarus l. 2. de sententiis. Nam quandoquidem sanguis ille resumptione non fuit, amisit ius omne retinendæ ad tempus aliquod vniōnis, potius quàm ad diuturnius.

Concluditur quanta sit nobilitas vniōis hypostaticæ penes firmitatem.

199. Non erit nunc operosum de nobilitate vniōis hypostaticæ, quoad tenacitatem & firmitatem pronuntiare. Vidimus enim vniōnem partium essentialium humanitatis, firmissimam semper ac perpetuam fuisse. Nam semper anima Christi adhæsit Verbo: semper item corpus, demptis tantum paucis particulis, quæ actione caloris naturalis enaporabant, & vniū Verbo desinebant: semper denique sanguis mansit Verbo vnitus, ijs paucis particulis eius exceptis, quæ resumptione in Christi resurrectione non fuerunt, vt essent in signum fusi crucis pro nobis, & in solatium ac consolationem nostram. At hæc siue substantiæ solidæ enaporantis, siue sanguinis non resumpti particula, modicum quid fuerunt, præ reliquis partibus quarum vno perseverant indurpta. Vt proinde liceat simpliciter profiteri, vniōnem humanitatis Christi & partium eius ad Verbum, etiam ex hoc capite nobilitatis quod expendimus, nempe nobilitatis secundum quid penes firmitatem, nulli alteri concedere, esseque præcellentissimam. Attingat verò, (vt hoc obiter aduertam,) extremum fatuitatis verticem mollicula à Gerone commemorata p. 1. tract. de examinat. doctor. p. 1. confidet. 2. quæ gloriabatur obtigisse sibi cum Deo mirabiliorem vniōnem, quàm esset vniū Verbi cum humanitate. Hoc ne reselli quidem debet, & fortassis vel commemoratio tantæ fatuitatis, pollutio est.

Summa, & vsus doctrinæ capituli.

Samella fuloris de vniōne hypostatica disputationis, hæc est. Modale vinculum soli humanitati affinitatis, diuini autem Verbi essentialiter respectum ac pro numero essentialium humanitatis partium multiplex, nec in vnum totale noui vinculi interiectione coalescens, necit verbo humanitatem, extrema longè distantissima. Vt iute ea vniū, & nobilissima entitatio, & in ratione vniōnis, omnium maxima habeatur. Quamvis negandum non sit, minutas quasdam materiarum particularas caloris interni actione resitutas, & sanguinem in Circumcisione fufum, & modicum quid ex eo sanguine qui in passione emissus est, in terris relictum, nec à Christo resurgente resumptum; cum primum ad corpus Christi pertinere desistit, item Verbo vniū desisse.

Vfus doctrinæ de vniōne humanitatis cum Verbo, ad compingendam ex ambobus vnam personam quæ posset pro nobis Deum placare, debet imprimis esse, suspensio adinuentiois Dei, quas celebrari mandabat Iaias c. 12. ad hanc diuinæ sapientiæ machinationem spectans. Fuit enim verè diuina adinuentio quæ in nullius creaturæ oculos cecidisset, Deum sic vniū ad consilandum vnum substantiale nobiscum. Deinde quando ad hoc vocati sumus, vt quod Christus est per naturam, id nos per gratiam finis; entendum nobis studiosissime est, vt Deo vniamur per affectum; & quidem quantum fas est, seruatis vniōis hypostaticæ prerogatiuis, præsertim indissolubilitate, quam ne mors quidem intercidat.

200. **D**Vas in Christo cōpositiones hæcenus considerauimus, nempe naturalem ex corpore & anima, vnde resultat humanitas Christi; ac supernaturalem ex humanitate sic compacta, & persona Verbi Dei. Vnde resultat benedictum illud totum, & geminæ gigas substantiæ, cuius nobis inuestigatio & expositio fuit proposita. Neque aliud ad expositionis illius complementum superest, quàm vt de ipso toto siue composito ex ambabus prædictis compositionibus simul adunatis coalescente, de quæ eius proprietatibus dicamus aliqua, ijs non omisissis quæ spectant ad denominationes in vtramque naturam adiunctam redundantes. Multa enim de vtrique natura prout coniuncta, & concurrente ad compactionem huius totius, licitè ac verè enunciantur, quæ de iisdem seorsim vel secundum se spectatis falsò proferentur. Quis enim diuinitatem ab humanitate abiunctam attendens, Deum passum ac mortuum, sine horrore audiat? Aut quis non percellat omni cum derestatione eam propositionem, si ratione nuda humanitatis promeretur, homo est omnipotens, immensus, æternus? Vtrique tamen illa propositio, attentis ambabus naturis intra huius compositi compagem, verissima est. Vnde illa existerat plusquàm ænigmatica complexitas ex prædicatis repugnantiis in compositum istud cadentibus; de qua obiter, ac per superficialiam duntaxat tractandi rationem, actum est initio huius libri; nunc autem stirpitus & radicitus est vestiganda.

C A P V T I.

Christus verum compositum, & quale; Eiusdem notio, & quomodo ad ea vnde resultat comparatur.

PONIMUS vt certum, ex super constitutis aduersus Nestorium, vnicam in Christo esse personam, eamque diuinam. Item ex constitutis contra Eutychetem, volumus fixum esse, duas in Christo reperiri naturas, diuinam scilicet & humanam, ita vt non modò ex duabus naturis vniōni præiis, quod volebat Eutyches, sed etiam in duabus naturis, quæ altera duntaxat (nempe diuina,) vniōne antecesserit, subsistat diuina illa personalitas, quæ vnicà esse in Christo diximus. His ita suppositis nec ultra ad examen vocatis, quod sufficienter stabilita fuerint superiùs, restat hoc loco inuestigandum, aliquodne compositum, & quale; ex duplici illa Christi natura, & vna eius personalitate exurgat: Quod perinde est ac querere, qui sit Christus: Hoc enim nomen composito illi; (si verè compositum est,) in Scripturis & Patribus est inditum: de cuius germana notione, infra plenius, cum de compositione, quæ primum in controuersiam vocatur ritè constituerit.

Non esse Christum, personam compositam, qui censuerint.

201. Esse igitur Christum personam compositam, non pauci veterum admittere renuerunt, subueriti latentem arguem, Eutychianum inquam venenum, aut imperfectionem Verbi; à quo tamen, quippe Deo, naturam omnem ac labem exulare necesse est. Negant ergo quod dixi, S. Bonan. in 3. d. 6. art. 1. q. 2. & ibidem Richardus art. 2. q. 3. ac Scotus eadem distin. q. vltima. Dur. q. 3. Almainus q. 1. conclus. 2. & passim alij antiqui,